

DÁTUM

SZABADELVÜ
POLITIKAI
NAPILAP

I/148. »S MOST A DOLOGRA« 8,10 Ft

ÉLJEN A KÖZTÁRSASÁG!



Mi tagadás, a távolabbi utcák nem nyújtanak ünnepi látványt. Kevés a lobogó, kokárdát, jelvényt alig látni. A Parlament előtti téren lassan gyülekeznek az emberek. Háromnegyed tizenkettő előtt néhány perccel szinte varázsütésre megsűrűsödik a tömeg, ellepi a Kossuth és a Rákóczi szobor közötti hatalmas területet, előrenyomul az Országház lépcsőjéig. A rendezők későn kapnak észbe, arany vállapos, magas rangú rendőrtiszt könyörög a mikrofonba — hiába. Akinek sikerül előre tolatkodnia, annak nem akarózik hátrébb mozdulni.

— Emberek, itt katonai díszelgés lesz, hát értsék meg, nem fér el a díszzászlóalj! — A válasz csak tompa morgás: minek ide katonaság?! — A válasz csak tompa morgás: minek ide katonaság?!

Katonák, rendőrök láthatóan ódzkodnak az erőszaknak a leghalvá-

nyabb látszatától is; végül MDF-karszalagos emberek tűnnek fel, láncot alkotva sikerül egy kisebb négyyszöget szabaddá tenniük. Bevonulhatnak a történelmi zászlók, a katonazenekar, s szűkös helyen aprózva a lépést végül a díszzászlóalj is. A Parlament lépcsőjén gyülekező képviselők, kormánytisztviselők mellett, éppen az előbb intézkedő rendőrtiszt mögött kimagasodik a tömegeből ifj. Rajk László, körülötte a szabaddemokraták más vezetői. Tavaly ilyenkor aligha gondolták volna, hogy ma ilyen illusztris társaságban fognak ünnepelni...

Barátcsuhás pap érkezik, mellette cserkésztsízt, velük a Máltai Lovagrend lobogója — beengedik őket a térre, ám velük tódul a fotósok hada, nyomukban a tömeg. Az eltervezett, szabályos ünnepségnek immár befel-

folytatás a 3. oldalon

Honecker-háttér Véres zendülés réme

Erich Honecker lemondatásához döntően hozzájárult Mihail Gorbacsov. A Bild-Zeitung úgy tudja, hogy az SZKP KB főtitkára az NDK-ban tett látogatása során a NSZEP-vezetésért adta: főtitkár, az Allamtanács elnöke már képtelen az NDK jövőbeni irányítására.

A lap tudósításában a politikai bizottság és a központi bizottság egy-egy tagjára hivatkozik. A lap szerint ellenállás volt tapasztalható már október 5-ikén a KB-ban megrendezett veteránalálkozáson is, ahol Honeckert alig tapsolták meg. Ezután aláírásokat kezdtek gyűjteni a KB összehívása céljából. Lassan mindenki kezdte megérteni az idők szavát, kivéve Günter Mittagot és Joachim Herrmann.

A Gorbacsov látogatása után tartott politikai bizottsági ülés másfél napon át tartott. Honecker arról beszélt, hogy ha a vezetés a kisujját

mutatja, akkor az egész karját fogják követelni és minden összeomlik. „Ha gyengének mutatkozunk, akkor az imperialistáknak és az újraegyesítést szorgalmazóknak a malmára hajtjuk a vizet” — így a volt keletnémet vezető. Érvelésével azonban többen nem értettek egyet, közöttük Erich Mielke, az NDK állambiztonsági minisztere. Figyelmeztette társait arra, hogy hajlíthatatlan magatartás esetén véres felkelés kirobbanását kockáztatják, márpedig ebben az esetben aligha számíthatnak szovjet segítségre.

Ezt a véleményt sikerült a hallgatóság többség közreműködésével érvényesíteni Erich Honecker elkeseredett ellenállásával szemben. Az idős párt- és állami vezető ekkor a tiltakozás jeleként azzal fenyegetőzött, hogy lemond minden tisztségéről.

folytatás a 2. oldalon

Összeesküvés Gorbacsov ellen?

A szovjet párt vezetőjének megdöntésére irányuló összeesküvés veszélyeiről nyilatkozott egy lett ifjúsági lapnak Tatjana Korjagina szovjet közgazdász, a kormány által létrehozott gazdasági reformbizottság tagja. A Szovjetszkaja Mologyozs október 18-i számában megjelent cikk szerint a Gorbacsovval szembenálló csoportok szervezeten ugyan nem léteznek, politikai nézeteik is széles skálán mozognak, de közös a céljuk: Gorbacsov megdöntése. „A dráma egyik színehelye pedig a politikai bizottság” — mondta Korjagina. A közgazdasági tudományok doktora szerint a szovjet politikai élet polarizálódott: az egyik szárny nyugati típusú fejlődést akar és Borisz Jelcin köré csoportosul, a má-

sik ellenez mindenféle gazdasági reformot, és vissza szeretne térni a Gorbacsov előtti napokhoz. E konzervatív szárny vezetője Jegor Ligacsov — vélte Korjagina.

Ligacsov egyébként az Argumenti i Fakti című hetilapnak adott hétfői interjújában cáfolta, hogy Gorbacsov ellensége, vagy akár alternatívája lenne. Tatjana Korjagina szerint Ligacsov nagyon népszerűtlen és esetleges hatalomra jutását országos tiltakozó sztrájkok követnék. „Szükségszerűvé válna a katonai erő bevetése és a szabotőrök kivégzése. Az emberek csak a halálos fenyegetés nyomására lennének hajlandók dolgozni” — nyilatkozta a lett lapnak a szovjet közgazdász.

Az amerikai képviselőház a múlt héten egy teljes napon át vitatta a Lengyelországnak és Magyarországnak szóló segélycsomagot. A ház végül nagy többséggel, 345-47 arányban jóváhagyta a tervet, hogy összesen 877,5 millió dollárt fordítsanak — három év alatt — a

két ország támogatására. Az összeg csaknem kétszer annyi, mint amennyit e célra a kormány javasolt, de kevesebb, mint az 1,2 milliárd dollár, amelyet a Szenátus külügyi bizottsága javasolt. A törvény végleges formájáról a két ház egyetértésével kell dönten.

Az ENSZ napján

Az Egyesült Nemzetek Szervezete, a mai nemzetközi rend egyik központi intézménye magalakulásának 44. évfordulójára emlékezünk október 24-én. A fasiszta Németország által megtámadott és veszélyeztetett államok a II. világháború során katonai szövetségre léptek, védelmük, illetve az ellenséges erő megsemmisítése érdekében. Az ekként közös célokért küzdő „Egyesült Nemzetek” azt is felismerték, hogy a katonai győzelem nem oldja meg teljesen a kérdést, hanem a háború befejezése után olyan szervezetet kell létrehozniuk, amely biztosítja a nemzetközi béke és biztonság fenntartását és alkalmas arra, hogy egy újabb világháború kitörését megakadályozza. Winston Churchill angol miniszterelnök 1941. decemberében hivatalos látogatást tett Washingtonban, ahol Franklin Delano Roosevelt elnökkel megbeszélte a két nagyhatalom katonai és politikai együttműködésének kérdéseit. A két államférfi „első és legfontosabb feladatának” tekintette egy nagy koalíció megteremtését, s ezért mindkettőt külön-külön elkészítette a „Szövetséges Hatalmak Deklarációjának” tervezetét.

Az angol és a szovjet kormány módosító javaslatainak figyelembevételével 1941. december 29-én elkészült a Deklaráció végleges szövege, s ekkor Roosevelt a „Szövetséges Hatalmak” (Associated Powers) kifejezést az „Egyesült Nemzetek” (United Nations) elnevezéssel helyettesítette. Ezt a nyilatkozatot írta alá 1942. január 1-jén Roosevelt amerikai elnök, Churchill angol kormányfő, Makszim Litvinov szovjet és T. V. Szung kínai nagykövet. Ezt a nyilatkozatot tekinthetjük az első fontos lépésnek az ENSZ magalakulása útján, elnevezésének eredetét is erre a tanácskozásra vezetjük vissza. Az 1943 októberében tartott moszkvai konferencián Kína, Nagy-Britannia, a Szovjetunió és az Egyesült Államok leszögezte annak szükségességét, hogy „mielőbb életre hívassék olyan általános nemzetközi szervezet, amely a nemzetközi béke és biztonság érdekében valamennyi békeszerető államnak, legyen az kicsiny vagy nagy, tagként történő csatlakozásra nyitva áll”. Egy későbbi értekezleten továbbfejlesztették ezt az elhatározást és 1945. április 25-re San Franciscóba nemzetközi értekezletet hívtak össze, amelyen 50 állam küldöttei vitatták meg az Alapokmány rendelkezéseit. Két hónapi tárgyalás után, 1945. június 26-án a teljes megegyezéssel létrejött egyezményt valamennyi részt vevő állam küldöttei aláírták, és a ratifikációs okmányok letétbe helyezése után, 1945. október 24-én az Alapokmány hatályba lépett.

„... megmentjük a jövő nemzedékét...”

Az alapokmányt, amelynek kínai, francia, orosz, angol és spanyol szövege egyaránt hiteles, az Egyesült Államok levéltárában helyezték el. Így jött létre az Egyesült Nemzetek Szervezete és az Alapokmány rendelkezései alkotják az érvényes nemzetközi jog tengelyét. A világszervezet közgyűlésének határozata alapján azóta október 24-én ünnepeljük az ENSZ napját. Az ENSZ székhelye New York, több szerve azonban a világ különböző tájain, egyebek között Genfben, Bécsben, Bernben, Hágában, stb. működik.

Hazánk 1955. december 14-e óta tagja a világszervezetnek, s az ENSZ Alapokmányát, mint az 1956. évi I. törvényt, 1956. február 16-án hirdette ki a törvénytervezetben. A magyar diplomácia azt a véleményt képviseli, hogy az ENSZ napjainkban is a nemzetközi kapcsolatok első számú fórumaként szolgál, lehetővé téve a közvetlen, sokoldalú véleménycserét a különböző országok diplomatai között. Az ENSZ léteben és tevékenységében természetesen viszszatükrözi a világban lejátszódó sokrétű folyamatokat, s így nem lehet mentes a gazdasági, politikai vagy ideológiai ellentétektől sem, vagyis ahol az érintett országok elzárkóznak az együttműködéstől, ott önmagában az ENSZ előírásai sem képesek csodára. Mindez nem változtat az ENSZ nélkülözhetetlen szerepén. Alapvető diplomáciai-politikai feladatán kívül szakosított szervezeteinek sokasága munkálkodik szerte a világban az egészségügyi, oktatási, kereskedelmi stb. problémák megoldásának elősegítésén. Kiemelkedő fontosságát jól érzékelteti, hogy az eredeti alapító taglétszám (51) napjainkra elérte a 159-et. Az alapítók — köztük a névadó Franklin Delano Roosevelt, néhai amerikai elnök — legfeljebb csak sejtették, hogy több mint négy évtizeddel később időszerűbbek lesznek, mint valaha az Alapokmány magasabb céljai:

„... elhatározván azt, hogy megmentjük a jövő nemzedékét a háború borzalmaiktól, amelyek életünk folyamán kétszer zúdítottak kimondhatatlan szenvedést az emberiségre, hogy újból hitet teszünk az alapvető emberi jogok, az emberi személyiség méltósága és értéke, a férfiak és nők, valamint a nagy és kis nemzetek egyenjogúsága mellett.” Az Alapokmány bevezetőjében olvasható hitvallás mára sem veszített érvényéből. Nem véletlen, hogy minden esztendőben az ENSZ napja egyben a leszerelési világhét kezdete is.

Az ellenzék vezetői nullák?

Adamec '68 értékelése

Ladislav Adamec csehszlovák miniszterelnök osztrák újságíróknak adott nyilatkozatában célzott arra, hogy hazájában bekövetkezhet az 1968-as reformkísérletek és fegyveres elfojtásuk ártértékelése, de kizárta, hogy a kommunista párt önként lemondjon a hatalomról. Adamec Prágában elismerte, hogy Alexander Dubcek 1968-as reformprogramja „egész sor pozitív elemet” tartalmazott. Ugyanakkor — mint mondta — Dubcekben és segítőitársaiban „nem volt elég szilárdság a problémák leküzdéséhez”. „Most egy új generáció van, amely semmit sem tud 1968-ról, s új szemmel nézi majd azt” — mondta, de hozzátette, hogy ő ellene volna egy könyörtelen számlarendezésnek. A kommunista hatalom esetleges megkérdőjelezését határozottan elutasította. „Nem fogadjuk el, hogy a kritika a szocialista rendszer felszámolására irányuljon.” A kommunista párt „nem fogja önként megengedni, hogy a hatalmat elvegyék tőle”.

Az ellenzék legismertebb vezetőiről, Vacláv Havel drámairól és Jiri Hájek 1968-as külügyminiszteréről csak azt mondta: „számunkra ők senkik, egyszerűen nullák”. Az NDK-beli változást úgy értékelte, hogy a csúcson végrehajtott vezetőváltást már korábban meg kellett volna csinálni. Itt jegyezte meg, hogy az „abszolút engedelmeségen alapuló hosszútávú stabilitás nem jó dolog”. „A vezető tisztségekben egy bizonyos idő után változtatásokat kell végrehajtani, hogy a régi tapasztalata a fiatalok lendületével párosulhasson.” Magyarországról szólva ezt mondta: „A magyaroknak annyi pártjuk lehet, amennyit akarnak. Elismerem, hogy a mi kommunista pártunk is csinált hibákat, de nem feltétlenül kell egy pártot felszámolni csak azért, mert követett el hibákat.” Lengyelországról nagyon sötét képet festett, ecsetelve, hogy ottani látogatásakor éppen sztrájkok voltak. „Ez legyen a példa Csehszlovákia számára?” — kérdezte nem minden ajakbiggyesztés nélkül.

Megerősítve, hogy a csehszlovák vezetők félnek megelőzni Moszkvát a reformokban, kijelentette: „a Szovjetunióban a peresztrojka elkerülhetetlen, és ha ott siker lesz, akkor nálunk is, ha ott kudarc, annak nálunk is következményei lennének”.

Honecker-háttér

Véres zendülés réme

folytatás az 1. oldalról

A vagy-vagy álláspontjára helyezkedett, utoljára még azt remélve: a központi bizottság ülésén a magára javára fordíthatja a hangulatot.

A KB-ülésen aztán erre számítva be is jelentette, hogy egészségi okoknál fogva megválna minden tisztségétől. Am várakozásával ellentétben senki nem emelt szót ez ellen, mindenki hallgatott. Ekkor megfogalmaztak egy közleményt, amely szerint mind ő, mind pedig két másik PB-tag, Herrmann és Mittag, egészségük megromlása miatt mond le hivataláról. Az elnöklő Willi Stoph már át akart térni a következő napirendi pontra, amikor a KB-ban először tört ki nyíltan az elégedetlenség. Valaki kijelentette: eddig gyakran másítottuk meg a valóságot, most meg kell mondunk az igazságot: A másik kettő nem egészségi okok miatt távozik.

Erre átvárták a közleményt és tudatták a közvéleménnyel, hogy felmentették őket hivatali kötelezettségük alól. Más szóval: a KB teljes ülésének határozata alapján elbocsátották őket. Stoph halálsápadtan ült helyén, ilyesmi még nem fordult elő. Erich Honecker felállt és nyugodt hangon kijelentette: nyilván mindannyian megértik, ha most elhagyja a termet. Ekkor utoljára felemelkedtek helyükről a KB-tagok, de senki nem tapsolt. Csend volt a teremben. Egy megtört öregember egyedül távozott. Senki nem követete...

Ezután választották meg egyhangúlag Egon Krenzét...

ÉLJEN A KÖZTÁRSASÁG!

folytatás az 1. oldalról

legzett — de talán szebb is így, mondja ki hangosan egy férfi sokunk gondolatát. Dél van, megkondulnak a hangrangok, s mikor zúgások elhal, aprócska sziluett bukkan fel a T. Ház erkélyén: Szűrös Mátyás. Hatalmas taps, ováció fogadja, s amikor bejelenti a köztársaság kikiáltását, percekig zúg az éljen. A köztársaság programjának kinyilvánítását mondatonként tapsolja meg a nép, kivétel csak egy van: a

Szovjetunió nevének említését hatalmas füttykoncert fogadja. Hiába, a tömegnek nem lehet megparancsolni, hogy okosan, taktikusan politizáljon...

A beszéd után: Himnusz. Katonazenekar játssza, az emberek énekelni kezdik, ám nincsenek azonos hullámhosszon: az ének előreszalad, majd zavarodottan elhal. Utána még nagyobb zavar támad, nem tudjuk, már vége van-e... Aztán megjelenik Szűrös a parlamenti lépcsőn, utat törnek neki a

díszegységig és vissza, de aztán a kapuig már nem jut el. Németh Miklós, Pozsgay, Szűrös emberek gyűrűjében, testőreik, ha vannak, bizonyára az infarktus határán állnak, de ki akarná most bántani ezeket az államférfiakat: Szűrösnek valaki kezébe ad egy nemzetiszín zászlót, azzal integet, hatalmas tapsot kap. Kivételes pillanat: az örök ellenzéki, jogosan elégedetlen magyar nép most szereti kormányát...

Aztán katonazene harsan, a történelmi zászlók, a zenekar, a díszzászló-

alj megindulna, de a legjobb szándékkal is alig sikerül utat nyitni előttük. Párosával, integetve, homlokukat törölgetve nyomakodnak előre a piros parolis kormányőrök. „Éljenek a katonák!” — kiáltja valaki, s a tömeg átveszi ezt a kiáltást is. S amíg erre figyelünk, a kormánytagok visszavonulnak, a Parlament hatalmas vaskapuja becsukódik. Ennyi volt. Ennyi volt? Nem akarózik még befejezni. A tömeg halk morgásából csendesen, de mind határozottabban felcsendül a Szózat, s az utolsó versszakot már sikerül együtt énekelni: „Áldjon, vagy verjen Sors keze, itt éljed, halnod kell.”

Láng György Géza

Fotó: Kapfinger András

Október 23-i megemlékezések

Először emlékezhetek meg 1956. október 23-ának évfordulójáról. „Hivatalosan” nemzeti emléknap volt, s békésen emlékezhetek azok is, akik e keretek között maradtak — de azok is, akik ünnepként, forradalom és szabadságharc kitörésének évfordulójaként emlékeztek a 33 évvel ezelőtt történelekről. Az alábbiakban az ünnepekről közlünk összeállítást — a teljesség igénye nélkül, hiszen szinte minden magyar településen megemlékeztek valamilyen formában az évfordulóról.

Pápan a regionális szervezetté fejlődő FIDESZ-csoport szervezte az ünnepi megemlékezéseket — meghozta nemcsak szokványos megoldásokkal. A rendezvények már vasárnap délután megkezdődtek. A FIDESZ helyiségében levetítették a „Fekete doboz” filmjét, majd képzőművészeti kiállítást nyitottak meg az Inconnu művész-csoport alkotásaiból. A megnyitót mondó Ilon Gábor műzeológus hangsúlyozta, hogy a látogatók sokszorosított alkotásokat láthatnak, ami abból adódik, hogy az Inconnu műveivel direktben politizálni is kívánt, de azért is kevés az eredeti mű, mert azok közül a kádári-aczéli korszak „kultúrpolitikája” sokat ítelt elkobzásra és elpusztításra. Emlékeztetőül kiállították egy 1988-as (!) rendőri intézkedés dokumentumait is...

Hétfőn a városi színház előtt találkoztak a FIDESZ és a többi ellenzéki szervezet felhívására érkezők. Együtt vonultak a Kálvária temetőbe, ahol az 1956-os forradalmi tanács városi vezetője, dr. Katona István sírjánál a Független Kisgazdapárt képviselője mondott beszédet, majd a Fő téri kopjafánál a FIDESZ emlékezett meg a forradalomról. Az ünnep pápai eseményei a Pedagógus Művelődési Házban megtartott emléküléssel fejeződtek be. Talán a kopjafánál is maradandóbb emléket állított ennek a napnak, hogy a FIDESZ a Soros-alapítvány támoga-

tásával újra indította Pápai Lapok címen a város és környékének legrégebbi és leghosszabb ideig — 1874-től 1919-ig — megjelent újságját.

Október 23-án viszont már nem volt látható az a kiállítás, ami ugyancsak a FIDESZ kezdeményezésére jött létre az egykori pápai zsinagógában a Veszprém Megyei Művészeti Céh munkáiból. A lepusztult, de még jelenlegi állapotában is gyönyörű műemléképület megmentése, a figyelem ráirányítása érdekében szervezett kiállítás csak azzal a feltétellel jöhetett létre, hogy 23-án már nem tarthat nyitva. „Nehogy valaki politikai akciót sejtjen mögötte.” Bizony, disszonánsan hat ma ez a túl óvatos hang...

Veszprémben a Vegyipari Egyetem aulájában közös megemlékezést tartott a FIDESZ, a Magyarországi Szociáldemokrata Párt, a Kisgazdapárt, a Szabad Demokraták Szövetsége és a Magyar Demokrata Fórum. Ünnepi gyűlést tartottak vasárnap a Petőfi Színház előtt a Petőfi-szobornál is, ahol Hegyeshalmi László színiigazgató mondott emlékbeszédet, majd felavatták a színházkertben az 1956-os mártírok emlékére emelt kopjafát.

Veszprémben a Magyar Szocialista Párt is szervezett megemlékezést. Képviselői az akkori események két áldozatának emléktáblájánál helyezték el koszorút: a kommunista Kiss Lajosnál (aki emléktáblája felirata szerint az „ellenforradalmárok” áldozata lett, sokan viszont úgy tudják, szovjet golyó találta el...) és dr. Brusznay Árpádnál, akit kivégeztek, mert ő volt a városi forradalmi tanács elnöke.

Győrött a Hazafias Népfrent szervezésében tartott ünnepségen felavatták Szigeti Attila, a Dunántúli Nemze-



ti Tanács elnöke emléktábláját volt munkahelye, a győri megyeháza falán. Avatóbeszédet tegnap délután Varga Csaba író, a Magyar Néppárt országos titkára mondott. A Magyar Demokrata Fórum a győrszabadhegyi művelődési házban tartott gyűlésen emlékezett meg 1956 eseményeiről.

Szigeti Attila szülővárosában, Kapuvárott temetői gyászszertartást szerveztek a Dunántúli Nemzeti Tanács máig tisztázatlan körülmények között,

a börtönben elhunyt vezetője és 1956 többi mártírja emlékére.

Sopronban hétfőn délután forradalmi emlékmenet indult az Ógabona térről a Húségzászlóhoz, ahol ünnepi nagygyűlést tartottak a város ellenzéki szervezetei: a FIDESZ, a Kisgazdapárt, a Magyar Demokrata Fórum és a Szabad Demokraták Szövetsége. A résztvevők egy-egy szál gyertya gyújtásával emlékeztek meg az áldozatokról.

Láng György Géza

Székszervezet

Amiről itt szó lesz, hatalmas, kerges képződmény. Ha volna igazi arca, azt mondanám: naponta veret rá cipőtalpat, oly vastag. Mostanában kinyilatkoztatja magáról, hogy mily derék: érdekvéd engem — mert hisz eddig szocreál változatban művelte ezt, azaz magamat magam ellen — valamint csinálja sallangjait, tagdíjszed, üdüllet és jól megsegegyez. Az üzemi négszög kontúrta, bólogató árnyékából munkahelyi pipiskedő lett, miután a gyárszerű párt-nagybácsinak búcsúkeszkenőt lobogtatott a történelem. Am a képződmény bőre maradt olyan, amilyen; s ami benne van, tikkell. Mert a fő alkatrészt — a kinevezett és függetlenített kimutatásgyűjtő had és a bizalmi eufémizált helótatábor — egyre-másra anakronisztikusnak bizonyul. No, és itt vagyunk mi, a többmillió nemecek-nép. Ránk apellálni szokás. Egy idő óta ugyanis a nevemben beszél odafönn a dotált fej, a nevemben drágállja a hátszínt és a fartót, a nevemben sopánkodik a pirkadati ködben kukázó kegydíjas háta mögött, rám hivatkozva fércel önlegitimáló álsztrájkokat, s most azzal ijesztget, hogy a nevemben képviselőt állít. Egy biztos. Főlöszleges rám hivatkoznia a plüssfotelek ingásának évadán. S mert megtett eleddig mindent, hogy kifordított zsebbel járassunk, biz nehéz dolga akadt: a karszék juhászása. Ezért látszik a szóban forgó képződmény ideletről székszervezetnek. Ezért szerkeszt a számba álságos lamenációkat. Am rakosgassa bárki bárhogy, az őrzött székeket, ha lábuk kilóg, kitetszik: pata.

Gacsályi József

Szenny

Cégénydányádon tanyázom, pontosabban, dolgozom, ám a munka kedvemre való — szakmai továbbképzés a nevelőotthonban — a környezet meg a Kende-kastély ősparkjával, a varázslatos Szamos-parttal, a termőre fordult útmenti meggyfákkal oly békéltető, hogy joggal érzem, én biz itt egy hétig csak tanyázom.

A Szamos vize kellemes lágyságú, tiszta, sodrása, mint hajdan, tempózni sem szükséges, víz a víz lefelé, csak ajánlatos tudni, hol gázoljon bele az ember és meddig, meg azt is, hol szálljon ki belőle. És csend. A túlpartról Ökörirtó-Fülpösd felől tihéncsorda hangja, no meg a pásztor rikkantása, más zaj semmi. A lapály meg oly kvarcos, homokos, amelyet csak képzelni lehet s akkora kiterjedésű, amelyet már csak álmában lát a látó. És fürdőző alig. Mondja egy idevaló férfi, unokáit nemrég kísérte le a partra; híres nagy strandoló élet zajlott itt hajdanán, sokan jártak ide a környék községeiből is kocsi, kerékpárral és emlegetik Király tiszteletes urat — Király István irodalomtörténész édesapját —, a község egykori lelkészét, aki évtizedekig itt

pásztorkodott: ő minden nap megfürdött a Szamosban, még télen is, ha csak nem zajlott a jég. Most meg a vízügy eladja a lapály homokját építkezéshez, viszik is erre-arra. És mint ha csak megrendelte volna, szavai igazolására bulldózer ereszkedik alá s néhány teherautó. Markol a gép, otromba dübörgéssel telik meg a táj, víztöcsa keletkezik a gödör mélyén, ahonnan a monstrum kivájjja a homokot.

Tájvédelmi terület — olvasom a táblát — a töltésen és a parknál. Úgy látszik, e páratlan lapályra a védelem nem vonatkozik. Méltatlankodom, mint annyiszor, átkozom a szülőkörűséget, a praktikizmust, miért nem kapcsolják be ezt az idilli tájat a Szamos-parttal, a fürdőzési lehetőséggel a falusi turisztika programjába.

Az utolsó nap estéjén búcsúzóul mintegy, megmártózom a Szamosban, végigrappolok a folyóparti homokon és fogadkozom, hogy visszatérek. Aztán — három nap ha eltelt — olvasom az újságokban, hogy ismét szennyezett víz ömlik le a Szamoson, döglött halakat sodor a folyó, Satu-Mare, Szatmárnémeti felől és hogy ez már nem az első eset...

Hát ezért nincs fürdőélet Cégénydányádon, illeszkedik bennem a jelenség az okhoz, és ezért hordják el a lapályt is. Minek oda homokos part, ahol már tiszta vízű folyó sincs!

Debreczeni Tibor

A börtönben is emberek dolgoznak

Németh Miklós, a Magyar Köztársaság Minisztertanácsa Elnökének

Tisztelt Miniszterelnök Úr! A személyemet is érintő súlyos és felháborító állapotokra akarom a figyelmét felhívni. Azért fordulok Önhez, mert az illetékes állami intézmények az általam felvetett probléma megoldásában — tapasztalatom szerint — nem teljesítik kötelességüket.

A Balassagyarmati Büntetés-végrehajtási Intézet munkáltató részlegeként működő Ipoly Cipőgyárban mind az elítélteket, mind a felügyeletükkel megbízott polgári és fegyveres alkalmazottakat hosszú évek óta az egészségükre súlyosan ártalmas munkakörülmények között dolgoztatják. Polgári szabad munkavállalói státuszú segédművezetőként 1979. május 18-ától 1982. február 28-áig magam is ebben az intézményben vállaltam munkát. Belépésemkor egészséges voltam és betegen távoztam az üzemből. Öt éve vagyok rokkantnyugdíjas. Orvosszakértői vélemények szerint megbetegedésemet a cipőgyárban a megengedhetőnél többszörösen nagyobb mennyiségben 2.5—2.8 MAK értékben előforduló mérgező hatású ragasztó — és oldószerek káros hatásai okozhatták. En azonban nem a saját kálváriám stációjának ismertetésével fordulok a Minisztertanács Elnökéhez! Az Ipoly Cipőgyár igazgatója 1985. március 5-i határozatában, maga is elismeri az említett anyagok közismert mérgező hatását. Az illetékesek a szükséges elszívóberendezések felszerelését a mai napig sem végeztették el. A börtönben is emberek dolgoznak — embertelen körülmények között! Egy humánus elveket valló demokratikus jogállamban (mely állapothoz — közös reményeink szerint — Magyarország is közeledik) nem tartható fenn börtönorvosok és felelős vállalati vezetők, állami felügyeleti szervek együttes tudásával ilyen embertelenség! Utoljára 1986-ban az igazságügyminiszter, 1988-ban pedig a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság figyelmét hívtam fel ezekre az áldatlan állapotokra. Kielegítő vagy akár csak megnyugtató intézkedés azóta nem történt. 1986. október 15-én az Igazságügyminisztérium Büntetés-végrehajtási Osztályának vezetőjétől azt a szóbeli tanácsot kaptam, hogy hallgassak a börtönben uralkodó viszonyokról, a szakértői véleményeket pedig ne adjam oda senkinek. En azonban a magam, volt munkatársaim és az elítéltek egészségének védelmében nem akarok hallgatni! A problémával a Népszabadság 1989. június 1-i száma is foglalkozott: az újságíró most is változatlan állapotokat tapasztalt.

Miniszterelnök Urat és a nyilvánosságot szólítom fel; garantálják az alkalmazottak és elítéltek egészséghez való jogát és az emberiség minimumát a balassagyarmati börtönben is! Mielőbbi vizsgálat és szükséges intézkedés megtételében bízva:

Tisztelettel:

50-aláíró nevében Czerovszki Olivér 2660 Balassagyarmat, Jókai út 4. 2/2.

Szór a karburátorban

A földhivatali ügyintéző udvariattal velem, mert nettó ötezerért nem fog megszakadni, a bolti eladó meg azért nem foglalkozik a kis stílus problémáimmal, mert csak a bolond ugrál egész nap ennyiért. A kőművesem egyre gyakrabban áll azzal elő, hogy miféle megállapodásról beszél nekem, nem ő tehet arról, hogy hente emelni kénytelen a tarifáit, maga is ilyen időnként értesül arról, hogy már megint kevesebbet ér a pénze...

A nővérke nem hoz tiszta lepedőt, mondván, az ő közérzetével sem foglalkozik senki, miért idegesíteni magát az enyém miatt bagóért?

Jártomban-keltomban boltban, étkezdében, hivatalban, patyolatban tudatják velem(?), hogy éhbéért nem jár munkakedv. Ugyan bizony mit vétettem mint fogyasztó, hogy a fodrász az én hajamat húzza, azért, mert őt még az ág is? Akkor én most hova könyveljem, hogy az eddigiek-

hez képest dupla, tripla fizetségért fele vagy harmad olyan színvonalon jutok a szolgáltatásokhoz, mint eddig? (Megjegyzem a gyakorlatból veszem, hogy a szolgáltatás szó már nem is hordozza eredeti jelentését.)

Azt sem tudom feledni — hiába a sok újabb újdonság —, hogy amikor adófizető állampolgárrá léptettek elő, nem erről szólt a kísérő szöveg... Valami szór van a karburátorban. Alighanem, ha nem kerül sor mielőbb alapos tisztításra, baj lesz a motorral. Remélem tudják ezt azok is, akik a működtetést vállalták s akiknek ennél fogva ez lenne a dolguk.

Bármilyen földhözragadtnak tűnik, a megdolgozott pénzemért megjár ami jár s ehhez akkor is ragaszkodom, ha a szolgáltatásban dolgozók érthetetlenül rám „haragszanak” és nem azokra, akiknek — jóval több pénzért — csak a szájuk jár...

TE.

Megmértünk, avagy a magyar könyv Frankfurtban

Az idei esztendő a 41. alkalom a frankfurti könyvvásár történetében. Az október 11-től október 16-ig tartó rendezvényen a magyar „színeket” a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat képviselte, immáron 33. alkalommal. A vásári sajtóiroda felhatalmazásával, lapunk képviselőjét fogadta Mészáros József ügyvezető igazgató. Interjünk a nemzetközi pavilon 4. számú részlegében készült.

— *Igazgató úr, a DÁTUM című szabadeltvű napilap olvasóinak nevében kérem vállalkozzék egy hazai léptékű mérleg elkészítésére.*

— Az idei esztendő könyvtermésének teljes (szépirodalmi, tudományos, stb.) arzenáljával érkezünk Frankfurtba. Mintegy 1500 magyar, és idegen nyelvű művet hoztunk tarsolyunkban. Ebből húsz az állami, a többi a magánkiadók terméke.

— *Megnevezné néhányat a magánszférát képviselők közül?*

— Mecénás, Láng, Göncöl, Csokonai és folytathatnám.

— *A felsoroltak képviselői is jelen voltak a vásáron?*

— Hogyne. Kb. 50 hazai kiadó- és nyomdavezető volt jelen.

— *Csak a vezetők?*

— Nem, nem. 200 főre tehető azoknak a szakembereknek a száma, akik felkeresték kiállító részlegünket s akik több kiállítóval (eladni szándékozóval) is kontaktust teremtettek.

— *Mit kell értenünk ez esetben kontaktus alatt?*

— A közös kiadványokra történt megállapodásokat s a nyomdai bér munkákra kötött egyezségeket.

— *Idegen nyelvű valamennyi?*

— Részben, noha idegen nyelvű kiadványokkal csak a Corvina és az Akadémiai Kiadó volt jelen. A bér munka jellegű kiadványok zöme viszont idegen nyelveken jelenik meg.

— *Nevesítene néhányat a megbízók közül?*

— Az NSZK, Anglia és a Skandináv országok. A Kossuth, a Kner és az Alföldi Nyomdával állapodtak meg.

— *Van-e, s ha igen, hogy áll a konkurencia kérdése?*

— A csehek alulkínálata a legnagyobb. Ennek ellenére jelentős a megkötött üzletek volumene.

— *Felsorolna néhányat?*

— A svéd ATLANTIC 500 ezer dolláros megbízása viszi a pálmát. Az üzletet képregények kinyomtatására kötöttük. A güteslowi BERTESMANN Kiadó 300 ezer Dm-as üzlete mellett, a BRAUN-Watson 400 ezer dolláros nyomdai megbízása realizálódik a jövőben. Specifikuma a színnyomás.

— *Ezek szerint teljes a siker?*

— Nem egészen. A magas művelési költségek miatt, némi pesszimizmusról is szólnom kell, a korábban már említett alulkínálat miatt is. Csak a külföldi keresletre igazított árak jelenthetik a jövőt, még akkor is ha az érdeklődés számottevő.

— *Nem szóltunk még a legkeresettebb művekről.*

— Az Aranykor (1896—1914) című művészeti kiadvány után, a német nyelven megjelentetett Leonardótló—Chagallig c. munka vonzotta a legtöbb érdeklődőt. A ló anatómiája című, az előkészítés stádiumában lévő Szuzyogh András műnek volt a legnagyobb visszhangja. Nagyobb siker várományosa még, az 1 hét Budapesten c. kiadvány, angol, német, francia nyelvű kiadása.

— *Köszönöm a hallottakat, találkozunk újra, otthon.*

Bayer Béla

Közéletünk külföldről nézve

„Vigyázó szemetek”... szóval most erőst Budapestre figyel a világ. A nemzetközi sajtó nagy újságjai kisebb-nagyobb terjedelmű írásokban elemzik, taglalják helyzetünket, kilátásainkat. Ezekből állítottuk össze az alábbi hírsokrot.

THE TIMES: A párt kongresszusán csak kirakat-átrendezés történt, amely nem tudja becsapni a választókat. Egy ellenzéki párt sem mutat érdeklődést a szocialistákkal való koalíció iránt, akiknek meredek lejtőn felé kell küzdeniük a szavazatok elnyeréséért a közelgő választásokon. Pozsgay esélye csökkent az elnökválasztáson, akinek népszerűsége sebezhetővé vált, mivel elfogadhatatlan engedelményeket tett a keményvonalas szárnynak. A kompromisszum, amely radikális reformereket és keményvonalasokat rakott össze a párt végrehajtó tanácsába, azt bizonyítja, hogy nem távolították el a régi gárdát és így nem igazán reformelkötelezett a vezetőség.

L'EXPRESS: A vörösét eltávolították — Budapest és Varsóban. Kétségtelenül forradalom zajlik. Ezek a kommunista pártok a történelem felgyorsulásának fő áldozatai. Akaratuk ellenére egy új politikai játékba keveredtek, amelyben számukra ismeretlenek a szabályok. A kevésbé tompa vezetők már néhány éve megértették, hogy veszítikbe rohannak. De egy kommunista párt elnevezésével nem

változik át, mint egy marokkójáték. A következő megmérettetés, (a választások) fatális lesz. E pártok elvágják marxista gyökereiket, mint a nyugatnémet szocialisták tették Bad Godesbergben 1959-ben. Van-e a két párt túlélési stratégiájának esélye a sikerre? Eltemetni a múltat, nulláról indulni, megsokszorozni a megnyugtató elhatározásokat, elöretolni a fiatal politikai menedzsereket, a váltakozás játékát játszva, íme egy óriási dupla vagy semmi, amely azzal a kockázattal jár, hogy nem győz meg két ilyen régóta szolgátságban tartott népet, akik nem hiszik, hogy ilyen könnyen újat lehetne csinálni a régiből.

DIE PRESSE: Fontolóra veszik, hogy a hatalmas pártközpontot, a híres budapesti Fehér Házat kórházként hasznosítsák. Remélhetőleg nemcsak a bukott pártveteránok számára. A kongresszusi újjászületés 30 millió forintba került.

Frankfurter Allgemeine Zeitung: A magyarok ismét ritkaságot hoztak létre: népköztársaságot kommunista párt nélkül. De ennek a pillanatfelvételenek nemsokára csak archív értéke lesz. Ha minden a terv szerint megy, az MSZMP MSZP-vé átalakulását is néhány héten belül a népköztársaság sima köztársasággá való redukálása

fogja követni. Vajon mit szól ehhez Románia, Csehszlovákia, Bulgária és az NDK, hogy Magyarország egy lépéscsúfokra kerül Ausztriával vagy Portugáliával. A budapesti események annál nagyobbra értékelendők, mivel Magyarországon — Lengyelországgal ellentétben — a „munkásosztály pártja” nemcsak a társadalom vezető ereje volt, hanem egy ideje a reformpolitikáé is. A Grósz által Kádártól megszabadított MSZMP bizonyos értelemben éppúgy játszotta a lengyel Szolidaritás szerepét, mint a gorbacsovi vezetést.

A „szocialisták” sokkal koalícióképesebbek lesznek, mint a velük messzemenően azonos „kommunisták” lennének, még ha a közvélemény még éveken keresztül egy fazékba is rakja őket. Németh célja kezdetül fogva a koalícióképeség — ő a pártkongresszus tulajdonképpeni győztese. Az már nézőpont kérdése, hogy hogyan értékeljük a Nyers által emlegetett Magyarország-képet, mint Kelet és Nyugat közötti hidat. Talán nem is olyan szilárd ez a híd, hanem inkább felvonóhíd. Akkor a csulópántok átkerültek volna a keleti partról a nyugatra ezen a kongresszuson. (Georg Paul Hofty)

Frankfurter Allgemeine Zeitung: Túlzók a kommunista párt önfelosz-

latásáról vagy radikális átalakításáról beszélő külföldi tudósítások. Egy küldött szerint amit a párt most tenni akar, a régi keretek között is lehetséges lett volna, ez nem a névtől, hanem a politikai erőviszonyoktól függ. Másrészt, ami kívánatos lenne, az új párt keretei között sem lehetséges, mivel a pártnak sok koloncot kell magával hurcolnia. Sok tag úgy érzi, nem történt elegendő változás. A munkástanácsok felállításának nosztalgiját az időközben láthatóvá vált jugoszlávai eredmények majdhogynem gyanússá teszik. A nyugati szociáldemokráciához vagy a „hagyományos magyar baloldalhoz” meghirdetett közeledés is kétséges, mivel a nyugati szociáldemokrácia az újraelosztási filozófia elkötelezettje, míg Magyarországon kevés újrafelosztható van. Az új párt nem világos karakterének megfelelően a vezetés összetétele sem egyértelműen meghatározott. Figyelemre méltó volt a pártkongresszuson, hogy a magyar vidék páratlanul erősebben lépett fel és az egyes tájegységek határozottabban megnyilatkoztak, mint a háború utáni történelemben valaha. Az ország északi, északnyugati bányá- és nehézipari vidékén, ahol csak veszhetnek a reformokkal, erős a szubvencionált, adminisztratív gazdaságpolitika folytatásának irányzata. Debrecen és Békéscsaba is erre hajlik. Ezzel szemben Szeged a polgári demokratikus irányzat központja. Az MSZP-nek nem túl jók a választási esélyei.

—V. P.—

Térképek és birkalegelők

szédünk térképei meglehetősen pontatlanok, főleg a magyar határok mentén. Majd nyolcvan évnek kellett eltelnie a párizsi békediktátumok után, hogy a Historia foglalkozhasson azokkal a cseh térképekkel, amelyek az egykori Morva birodalom határait alaposan elrajzolták délkelet felé... Aztán még néhány év kellett ahhoz, hogy a magyar közvélemény elkezdjen megismerkedni a délkeleti térképész kollegák műalkotásaival. Bizony komoly munka kellett ahhoz, hogy megrajzolják a 2005, majd 2050, jelenleg pedig 2500 éves (mert mit számít 500 év ide vagy oda) dák birodalom pontos nyugati határát a Dunánál, ami arra enged következtetni, hogy Pest is egy ősrégi dák település, a rómaiak pedig azért építkeztek főleg Budán, mert (még — már — akkor is) vitéz dák hadak védték a határt.

Bármennyire megmosolyogtató a fenti „tudományos” érvelés, sajnos vannak olyan román történészek, akik ezt állítják. Egyáltalán nem zavarja őket mások véleménye, sőt az sem, hogy ilyen alapon nekünk is lehetne némi területi követelésünk, pretenciánk nyugaton Regensburgig, keleten az Uralig, sőt talán Tibetig is, Nándorfehérvár—Belgrádról és Rigómező—Koszovóig nem is beszélve. Igaz, az olaszok is igényt tarthatnának a Dünánál, sőt még a Mongol Népköztársasággal és a kései törökökkel is lehetne némi határvitánk... De félre a tréfával, mert a térképek néha nagyon komoly gondot okozhatnak. Romániában az utóbbi években nemcsak a dák

birodalmat ábrázoló térképek kerülnek egyre szélesebb nyilvánosság elé, meg az iskolai tankönyvekbe, hanem bizonyos „komoly, tudományos” munkákban, történészkonferenciákon egyre többet lehet arról hallani, hogy Romániát alaposan megkurtították az első világháború után... Igaz, hogy megkapta Erdélyt, Besszarábiát, Bukovínát, Dél-Dobrudzsát, Bánátot, Partiumot és Máramarost, de az Antanttal folytatott 1916-os titkos tárgyalások során állítólag ígéretet kaptak a Tiszántúrra is, természetesen Debrecenre és Szegeddel együtt. Tehát nagy igazságtalanság érte az alig háromszorosára megnövekedett Romániát. Érdekes, hogy erről az elmúlt hetven évben, beleértve a két háború közötti időszakot is, amikor a mostanihoz hasonló volt a két szomszéd viszonya, nemigen beszéltek a román történészek és politikusok. Vagy talán az volt a véleményük, elégedjünk meg ennyivel és vigyázzunk rá, nehogy visszavegyék tőlünk...

Az elmúlt két évben kezdtek előjönni, hogy a dákok a Közép-Duna partján kempingeztek, meg azzal, hogy a trianoni döntőbírók felületes munkát végeztek, ősrégi román területet (értsd Tiszántúl) hagytak meg Magyarországnál... És rajzolják a térképeket, nemcsak belső használatra, hanem — és ezen érdemes elgondolkozni — mázsaszámra küldik külföldre, az USA-tól Új-Zélandig és Tokióig, politikusoknak, egyetemi tanároknak, könyvtáraknak, kiállításokra. El kell ismerni, hogy a politikai propagandá-

ban rendkívül kitaró és következetes, távlati munkát végeznek; lenne mit tanulni tőlük. A századforduló éveiben sok ezer vidéki francia és angol politikusnak, politizáló egyetemistának rendszeresen küldték a román történelmi munkákat, főleg Erdéllyel kapcsolatban, amelyek térképekkel is voltak illusztrálva. A sok ezer címzettből elég volt egy is, Clemenceau, aki síkra szállt a román ügyért, annak ellenére, hogy voltak némi magyar rokoni kapcsolatai. Talán az volt a döntő érve, hogy a románok már akkor odafigyeltek rá, amikor még nem volt túl sok esélye a politikai hatalomhoz, de kapta a díszkötésű könyveket és mesteri térképeket...

Etnikai összetétel vagy gazdasági megfontolás, ilyesmire nemigen figyelték azok a francia tiszték sem, akik 1919-ben helyszíni szemlét tartottak Biharban és Szatmárban, ahol volt jó román (?) bor, szép lányok és fiúk, meg térképek... A nyugatiak hozzáállását és precizitását az is jól érzékelteti, hogy amikor a párizsi béketárgyaláson elkeseredett vita folyt a magyar és csehszlovák partnerek(?) között a csallóközi színmagyar három faluért, az ausztrál meg új-zélandi küldöttek azzal sürgették a tárgyalás befejezését, hogy mi értelme van egy birkalegelőről vitatkozni. Félő, hogy egy mai texasi szenátor sem gondolkodik másképpen, hiszen Európa térképére pillantva tényleg a Tiszántúl sem nagyobb, mint egy közepes vadnyugati farm marhalegelője. „Akkor meg minek kell vitatkozni rajta, mindegy az, hogy kinél van, de azért nézzük csak meg azokat a térképeket, ott a kongresszus pincéjében, azokat, amelyeket Budapestről vagy Bukarestből küldtek. Ez az, itt van pontosan, valami vastag vonal, ott annál a folyónál, a Tisanál, a Tisanál...”

Molnár Csaba

A napóleoni háborúkat követő nagy európai átrendeződések, majd a későbbi szétdarabolások és összeférelések által kiváltott nemzeti sérelmek folytán a napi politika egyre jobban beavatkozott a térképészeti munkába. Sok százezer olyan térkép látott napvilágot az európai államok nyomdájában, ahol bizonyos területek, országrészek határait nem a valóságnak megfelelően, hanem a múltbeli állapot vagy az áhított jövőben elképzelt, fantáziadús tervek alapján rajzolták meg a precíz kartográfusok. Mentőségükre legyen mondva, kihegyezett ceruzát tartó kezük nem mindig ök mozgatták. A magyar térképészek az első világháború után kerültek abba az áldatlan helyzetbe, hogy alaposan át kellett rajzolják hazájuk (és Európa) térképét. Aztán jöttek a bécsi döntések, majd a háború és az újabb... térképrajzolás; nagy- és kishatalmi segítségével, rábólintó kül- és belföldi jóváhagyással. Olyan időszak következett, amikor neves magyar térképészek kerültek utcára, mert néhány évvel azelőtt még másképpen rajzolták a határokat. A hivatalos tömegtájékoztató, a sajtó meg a politika pedig az Afrikában „hősi küzdelemmel” felszabadult gyarmatok határai miatt aggodott, tiltakozott az ellen, hogy az NSZK televíziója az időjárásjelentés előrejelzésénél az egész Németországot ábrázoló térképet sugárzott, de komolyan tiltakoztunk azon kínai tankönyvek miatt is, amelyek a szovjet—kínai határt némi módosítással ábrázolták...

Szóval figyeletünk nagyon Kínára, Tanzániára meg Dzszibutira, meg a korai demarkációs vonalra, nehogy a gaz imperialisták pár centivel odébb tolnak egy tankcsapdát, de eközben nem ragadta meg a figyelmünket, hogy némely baráti és szövetséges szom-

Nyílt levél nyugati gépkocsit hozó honfitársaimhoz

Ti, akik a rendeletek adta lehetőségekkel élve, a nyugaton élő rokonokat, ismerősöket nem kimélve megvettétek a gépkocsit és hazahoztátok, azt hiszitek, hogy túljuttattatok már a nehezén! Ha a vámhivatal ügyintézéséről hallottak eddig nem hatottak rátok, akkor majd én elveszem a kedveteket, hogy annyi gépkocsit behozzatok! Mert a valutaszerezés és a gépkocsivásárlás semmi ahhoz képest, ami ezután jön! Az ízelítő a határon kezdődik, ahol kb. 1 óráig várakozás, sorban állás után kiadják az útvonalengedélyt, a három-négy helyre történő adminisztrálás után. Igazán sajnálom azt a fiatalembert, akinek egész napja ilyen munkával telik. Nem csoda, hogyha megutál minket, mint ahogy a későbbi ügyintézők is, hiszen rengeteg munkát adunk nekik. Egy időben ezután sorszámmért lehetett sorbaállni, kinek, hány órától volt kedve, de a sorszámozás csak 7 óráig kezdődött, mert „jó” magyar szokás szerint egyesek a sorállással keresték meg a napi betevőjüket. A sorszámozást is csak azután vezették be, hogy az emberek összevették, mert náluk a sorszámozáshoz is nagy találmány szükséges. Ujabbán már sorszám sincs, hanem hajnali 1–2 órakor kell odamenni a Gvadányi útra, de lehet, hogy rövidesen már egy nappal előbb odaállhatnak, ha első akarnak lenni. Mi a sorszám birtokában állunk újabb sort, mert akkor sem lehetett beosztani, hogy az 1–10. sorszám menjen reggel 7-re, a 11–20 ráér 8-9-re odamenni. Nem, nem! Mindenkinek az a kellemes és jó, ha 50–60 gépkocsi és tulajdonosa várakozik egyszerre! Hiszen szép is ennyi világot járt ember, ennyi különböző tapasztalattal, legalább kibeszélhetik magukat. Hely is van, idővel pedig mindenki bőven rendelkezik, hiszen a reformok a gazdaságban még nem indultak meg. Miután ez a vizsgálat megvan, ami tulajdonképpen tíz perc, újabb sorban állás következik, ahol is írógéppel is kitöltünk egy pár nyomtatványt, a meglévő papírok alapján. Majd mindezt felvisszik a másik épületbe, ahol majd a vámot meghatározzák. (Ez is kb. 10 perces munka volt.) A vámkiadásra újabb órákat kell várni. Persze csak akkor, ha minden papír rendben van, mert ha valakinek valami hiányzik, vagy vámkezelményt kér, vagy nincs elég pénze, akkor újabb sorban állás kezdődik másnap reggel.

Hát így fest a dolog, íyesmire kell felkészülni és van is, aki a halottak alapján egész napi hideg élelemmel jön, tehát testileg-lelkileg felkészülve. Még akkor is érheti meglepetés. Erthetetlen az egész ügyintézés menete. Tudom, sokan vagyunk, nem győzik a vámalást. Ezért utálnak bennünket, mi pedig őket a lassú, bürokratikus ügyintézésért. De kérem, miért bennünket utálnak és miért ránk haragszanak? Nem valaki mást kellene? Hiszen év végéig még sok idő és gépkocsi van hátra!! Nagyné Nagy Márta

Versenysemlegességet, pontosabban szektorsemleges gazdasági versenyt kér, követel és hirdet minden valamirevaló politikai erő az országban. A gondolat fő zászlóvivői közé tartozik kormányzatunk is. Szavakban. Mert az írás és a gyakorlat — ma még? — sok területen mást mutat...

Ki tervezhet például vízi létesítményt? A józan ész szerint az, aki ért az ilyesfajta tervezéshez, azaz dokumentálhatóan megvan hozzá a képzettsége. A Minisztertanács, az ÉVM és a KVM nem is túl régi, 1986–88-as keltezésű rendeletei azonban ezen felül azt is előírják, hogy a tervező csak jogi személy lehet. Vajon miért?

A mai helyzet azonban legalább joggal tisztázza: maszoknak coki, kész. Hanem, ha életbe lépnek a társasági törvény rendelkezései, lesz itt gubanc! Mert a fentebb említett 8/1986/III. 20. számú MT-rendelet 1. paragrafusa elentmondásba kerül ugyanezen rendelet 2. paragrafusával! Az 1. szerint ugyanis a gazdálkodó szervezetek korlátozás nélkül végezhetnek építészeti munkát, amennyiben annak szakmai feltételeiről gondoskodnak, a 2. paragrafus szerint azonban a magánszemélyek és társaságaik tervezési köre szűkítve van. 1989. január 1-jével viszont életbe lép a társasági törvény rendelkezése, miszerint a közkereseti társaságok is gazdálkodó szervezetnek számítanak. Így, ha a korábbi rendelet mindkét paragrafusa érvényben marad, a „hivatal” belátására lesz bízva, hogy melyiket alkalmazza. A sztálinista bürokrata apparátusokat éppen az ilyen helyzetek élik...

Ugyancsak ellentmondásos helyzetet teremt a 49/1984/XI. 21. MT-rendelet, mely szerint sokszorosítógépet — igen kevés kivételtől eltekintve — csak jogi személy gyárthat, hozhat for-

Szavak és paragrafusok a versenysemlegességről

Maszoknak coki!

galomba, szerezhethet be, üzemeltethet stb. — párosulva a társasági törvény azon gyengéjével, hogy a közkereseti társaságok nem kapták meg a jogi személy státusát. Így aztán egy gmk., amely akár 500 dolgozót is foglalkoztathat, előállíthat több száz millió forintos termelési értéket, iratmásoló gépet nem üzemeltethet.

Ennek a képtelen helyzetnek az egyetlen magyarázata a diktatorikus hatalom hagyományos bizalmatlansága saját állampolgáraival szemben. Akik, ugye akár röpcédulákat vagy számladatokat is csinálhatnak, ha szabad lenne nekik sokszorosítógépet üzemeltetni. Ne tévesszen meg senkit, hogy pillanatnyilag senkit sem bántanak azért, mert számladatot írt, olvas, vagy terjeszt! Azt hiszem, Gombár Csaba írta le, hogy kétféle hatalom van: az egyik használja a gumibotot, a másik csak lóbálja...

Meg hát, ütni nemcsak gumibotot lehet. Figyelmeztető fricskának az sem utolsó, ha egy-egy magáról megfélemlező községi tanácsot a megyei tanács illetékes osztálya figyelmeztet:

A lakosság szolgálatában

Tatabányától alig öt kilométerre Tatán (a Vértesszőlősi úton) kezdte meg működését az Erkel Ferenc utca felől megközelíthető impozánsan nagy területet igénybe vevő — használt járműveket értékesítő — telep. A részlegvezetőt — Máté Jánost — kértük meg, mutassa be a telepet, amely az elmúlt években többször váltott profilt és gazdát.

— A Komáromi Autójavító Vállalat tatabányai részlege vagyunk — kezdte ismertetőjét az „új gazda”. A területet és a rajta lévő épületeket a tatabányai Hangya ÁFESZ-től béreljük. Tudjuk, hogy Tatabányán már működik egy használt autók forgalmazó telep — közel másfél éve —, a székesfehérvári SZÖVMŰ üzemeltetésében. Mi egyfelől konkurrálni szeretnénk velük, másfelől a tatabányai lakosok ilyen irányú gondjain szeretnénk segíteni. Egyelőre bizományi értékesítésre vesszük át a járműveket, magánszemélyektől és közületektől egyaránt. A város lakóinak hosszú ideje nem volt erre lehetősége, mert a szabadpiac is — amely valaha a Sport utcában leledzett, áttevődött a tatabányai Skála Sztáda előtti parkolóba, heti egyszeri árusítás-

— *Látom, igen sok a roncsautó a telepükön. Ezekkel mi az elképzelésük?*

— A Hungária Biztosítóval kötött szerződésünk értelmében, a karambolozott gépkocsikat átvesszük. Vannak közöttük olyanok, amelyeket szeretnénk eladni s vannak olyanok, amelyeket szétbontunk és alkatrészenként kívánjuk árusítani.

— *Van erre megfelelő személyzetük?*

— Rövid időn belül elérjük a tervezett létszámot, amely harmincöt dolgozóra készült. Két komplex brigádunk fog dolgozni, két műszakban. Telepünk reggel hat órától este nyolcig tart nyitva. Tárolóhelyiségünk, felszereltségünk, felkészültségünk és dolgozóink alkalmasak arra, hogy a velünk szemben támasztott elvárásoknak megfeleljünk.

— *Vannak-e más terveik is?*

— Igen. Rövid időn belül szeretnénk az üzemcsarnokunk egy erre speciálisan kialakított részében festő-fényező műhelyt beindítani. Az előzetes felmérések szerint ezt a fajta szolgáltatást is várják már városunk lakói és megkeresőinknek ezzel is állunk rendelkezésére.

költségvetési beruházásuk tervezésére és kivitelezésére bízhatják maszknak vagy gmk-ra is — de megyei külön támogatásra csak akkor számíthatnak, ha az osztály illetékes Elvtársa által megjelölt szervezet lesz a tervező és a kivitelező.

Persze, a tanácsok önállóságát sem csak megyei szinten korlátozzák. A pénzügyminiszter például a tévében azt nyilatkozta, hogy a tanácsok önállóan gazdálkodnak. Rendelete viszont — a 71/1988/XII. 27. PM számú — azt mondja s írja elő kötelezően, hogy „a tanácsi pénzeszközök kezelését az Országos Takarékpénztár fiókhálózat... látja el.” Az OTP maga is beismerte, hogy egyelőre nem tud lépést tartani a kereskedelmi bankok kamatfelteleivel — tehát a rendelettel hozzájuk kényszerített tanácsokat és tanácsi intézményeket így jelentős anyagi károsodás éri. Több száz milliós költségvetésű városi tanácsoknál egy-két százalékos kamatdifferencia is igen tekintélyes összegekre rúghat. De hát, tudja ezt a költségvetés is, valószínűleg azért is alkalmazza — saját érdekében — a tisztességesnek nehezen mondható kényszerítő eszközt. De tudja az OTP is, hiszen más, takarékpénztári számlavezetésre nem kényszerből fanyalodó szervezetnek, gazdálkodóknak mégiscsak tud a tanácsi szervezetnek térítettnél lényegesen magasabb kamatot adni. Csak a közvélemény nem tudja, mert ugye egy ilyen száraz (bank)szakmai kérdéssel minnek is terhelni az adófizető polgárokat...

Ha csak azért nem, amit Pozsgay Imre úgy fogalmazott meg egyik beszédében, hogy „a korlátokat vagy mi törjük össze, vagy azok törnek össze minket”.

Láng György Géza

— *Nem lesz ez túl sok feladat? Bizományos vétel és eladás, bontás, fényezés, javítás! Nekem úgy tűnik, sokat akar a szarka...!*

— Egyáltalán nem. Ma mindenütt az országban a vállalkozások korát éljük. Minden feladatot fel kell vállalni — ami csak adódik és kivitelezhető — s azokat a lehető legrövidebb időn belül, a legjobb minőségben teljesíteni kell. Amennyiben az adózások és a szabályozók „nem fojtanak meg” bennünket, mi nyitottak vagyunk sokféle tevékenységre, amellyel a lakossági igények kielégítését elősegíthetjük — fejezte be a beszélgetést a részlegvezető.

A vállalkozások korát éljük. Szükség van rá s bebizonyosodott, hogy gazdasági életünk nem lehet meg az új és megújulni tudó, értékeket létrehozó vállalkozók, vállalkozások nélkül. A szolgáltatások — amelyekről időről időre meg- és elfeledkezünk — tulajdonképpen értünk vannak. Most már csak azt szeretnénk, hogy mindezt a szolgáltatók is (mindannyian!) felismerjék s tevékenységük minőségben és árban (udvariasságban!) tükrözze jó szándékukat.

Berg Endre

Idén már nem lesz tanulmányi szabadság KICSÖNGETÉS

Ha még nem találták volna ki, a marxizmus-leninizmus esti egyetemünk. Már elég régóta csúfolják az idejének foxi-maxinak ezt az intézményt. Azt nem lehet tudni, vajon a derék állat mit szól ehhez odaát Amerikában?! Azt viszont igen, hogy idén — legalábbis Pécsen — ebben az iskolában jóval később kezdődött a tanítás, mint az előző években. A hallgatókat szeptember végén, levélben értesítették a tanévnyitóról. Beszélgetőtársamat is, aki egyébként a Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozója. Szabó Benő 42 éves és végzős hallgatója ennek az egyetemnek.

— Milyen volt a hangulat az évnyitón?

— Csodálatos. Örülünk egymásnak. Mármint a csoporttársakkal.

— Azt nem mondták el, hogy miért nem szeptemberben kezdődött a tanév?

— Erre nem volt magyarázat. Az, hogy az ember mire gondol, az más kérdés. Feltehetően egy központi utasításra vártak. A legnagyobb meglepetés az volt, amikor bejelentették, hogy az első és második évfolyam — mert idén még indult első — egy gyorsított tanfolyamot végez majd el. Egy év alatt, két év anyagát. Az oktatási igazgatóságot már átadták a Janus Pannónius Tudományegyetemnek, az emeltekre pedig beköltözött a Nagy Lajos Gimnázium. Így délutánonként társbérletben, a szabad termekben folytatják a tanítást. Ezt a szezonot még lefut-

tatják, de utána valami más lesz itt, a jelenlegi szervezethez megszűnik.

— Mit szólnak ehhez a hallgatók?

— Magunk részéről örülünk, hogy februárban vége lesz az évnak.

— Szóval a harmadik évfolyam csak fél évig tart?

— Igen. A legnagyobb baj, hogy erre az időszakra nem kapunk tanulmányi szabadságot. Csak teljes oktatási évre jár.

— Vizsga lesz azért?

— Ki tudja? Idáig félévi beszámoló volt, év végén pedig szigorlat. Senki sem tudja, hogy mi lesz. Az eddigi előadásokra még az oktató sem jött el. A jövő héten mi még eljövünk egyszer, de ha megint nem lesz itt senki, részünkről befejeztnek tekintjük a dolgot.

— Tegyük fel, hogy mégis lesz majd tanítás. Akkor majd kapnak valamilyen papírt februárban?

— Papírt biztos. Olyan szegények még sohasem voltunk, hogy papírra ne telt volna.

— Ez a bizonyítvány vajon mire lesz majd jó?

— Kérdés, hogy milyen minőségű papírra készül...

— Tudomásom szerint Ön azon kivételes emberek közé tartozik, akit nem a vállalata iskolázott be, hanem önként jelentkezett. Hogy jutott erre a felismerésre?

— En már valamikor a 60-as évek végén szerettem volna párttag lenni. Családi tradíció volt ez nálunk. De ak-

kor — ki tudja, miért — nem volt rám szükség. Azután eltelt tizenöt év és már a párt keresett meg engem, ugyan lépjek már be... Erre viszont én mondtam azt, hogy még nem érzem magam ideológiailag elég fejlettnak. Ezért jelentkeztem a marxista középiskolába. Úgy gondoltam, hogy ártani nem fog. Miután elvégeztem, beiratkoztam az egyetem hároméves, általános tagozatára.

— Mennyi szabadidejét veszi ez igénybe az embernek?

— Eddig szeptembertől június elejéig jártunk ide. Hetente egy alkalommal találkoztunk, délután négytől este fél hétig tartottak a foglalkozások.

— Mit lehet itt megtanulni?

— Ez egy ideológiai iskola. Semmi konkrét ismeretet nem ad. Legalábbis olyat nem, amelyet a mindennapi életben lehetne használni. Az első évfolyamot azért még komolyan lehetett venni. Akkor még volt oktatás. Talaly viszont a napi politika szinte az egész tananyagot elvitte. Az is igaz, hogy az első félév könyvét decemberben kaptuk meg, a másodikét meg jóformán vizsga előtt. Ezért kitaláltuk, hogy megismerjük egymás munkahelyeit. Minden második hétre „üzemlátogatást” szerveztünk. A közbeeső hetekben pedig folytak az aktuálpolitikai viták. Ezek hasznosak voltak, hiszen a demokráciához hozzátartozik a fejlett vitakultúra is.

— Tudják már, hogy idén mit fognak tanulni?

— A tematika alapján a munkásmozgalmak története lenne a tananyag.

— Ez így is lesz?

— Azt nem tudom.

Szűcs Imre

SZÍVÜGYEK

Huszonnégy éves kollaganómnek szív-ügyei vannak. Így van ez rendjén mondanám én, a jó tiszettel több, ha nem légzési zavarok, verejtékezés és remegés melletti lefehéredés lenne a kísérőjelenség... Mindez fényes nappal az irodában. Ezzel a különlegességével vált az ő szívügye az én szívügyemmé is.

Nincs szetoszkópom, mégis meghallgattam, s azt hiszem, így is megvan a diagnózis...

Öt éve már, hogy házas, úgymond a „fiatal házások” kategóriájába tartozik, de minderről nem a kedvezmények jutnak az eszébe. Nem csodálom. Alბérletben laknak, pont annyit, amennyit ő keres. A többi a férjére kell bízni. Nincs is ebből semmi baj. Egyelőre (ezt már én tettem hozzá), de hát ő sem keres annyit, hogy sokkal nagyobb legyen a „virsaft”. Ruha, cipő, csak ha elszakadt, fodrász ünnepekre, mozi, színház, majd ha lesz mit felhúzni...

Rakják a pénzt: szóját kapálnak, munka után csigát szednek, meg gyógynövényeket. Hajnalban kelnek, napestig dolgoznak, mégsem tudnak annyit és olyan gyorsan összegyűjteni, hogy elég legyen a „beugróra”. Azt mondja, néha inkább kiugrani szeretne, főleg akkor, amikor azt hallja, hogy vannak akiket legalább megsajnálunk és lakást adnak nekik... Ő venni sem tud. A gyerek csak álom, pedig akármi lyen rohadt is a világ, szeretne, bár ha arra gondol, hogy őt is szereti az édesanyja és mégsem tud segíteni neki...

Meghallgattam és elhallgattam, én sem tudok sajnos segíteni. Elküldtem az orvoshoz, pedig tudom, hogy ott már csak a következményeket gyógyítják, ha tudják...

Kinek a lelkiismeretét kellene átvilágítani?

TE.

Ki menjen a másik után?

„Az értelmiség nem tett meg mindent, de a nép már leszámolt azzal a folyamattal, ami ahhoz a zsákutcához vezetett amiben most vagyunk és ezért a népet kell követni, intézményesíteni kell ezt a fordulatot” — mondotta Pozsgay Imre a Demokratikus Magyarországi Mozgalom alakuló nagygyűlésén. Nagy szükségben jött létre ez a mozgalom, és „megfogyva bár, de törve nem” hinnünk kell az alapító nyilatkozat első mondatában. „Magyarország válságos helyzetben van. A szocializmusnak nevezett, de a szocializmus eszméivel alapvetően ellentétes hatalmi rendszer általános politikai, gazdasági és morális válságba juttatta hazánkat.”

Az államminiszter fennebb idézett mondata hetekkel a megalakulás után tapasztalva az egyre sokasodó egymás mellett és ellen felcsattanó jelszavakat, hát- és ellenszélben lobogtatott zászlócskákat, azonban sajtósággal szembeállított. Sőt, talán értelmiségellenes hangulatot indukálhat azokban, akik ideológiai és harci fegyvereket szorongatnak a fejükben és a kezükben. Hogy milyen folyamattal számolt le a nép, azt még csak világitótorony villanásként jelzik az egyes országgyűlési képviselők megválasztásánál és visszahívásánál. Az értelmiség egy tekintélyes része azonban már legalább fél évtizede — ha nem régebben — jelzi, hogy „Magyarország válságos helyzetben van.” Próbálták jelezni, többek között az írók 1986-os köz-

gyűlésén, amikor enyhén szólva, az Írószövetség működését a pártállam megakadályozta. És próbálták jelezni a szamizdatokat megjelentető értelmiségiek, akik országnyi embert akartak tájékoztatni azokról a visszaélésekről és politikai intézkedések háttéréről, melyeknek szenvedő alanya az ország lakossága volt, és velük együtt az értelmiségi réteg is, akiket perzekutori módon zaklattak. Ma már, persze, „hivatalosan” is elfogadottá váltak kiadványaik és személyük. Próbálták jelezni ezt az öket védő ügyvéd értelmiségiek. Vagy a SZETA (Szegényeket Támogató Alap) működését megszervező értelmiségiek, amely szegényréteget hazugul nem létezőnek tekintette a pártállam. És jelezni kívánták a Bős-Nagymaros létesítendő, országos természeti és anyagi kárt okozó erőmű ellen, végül is, eredményesen tiltakozó és tüntetéseket megszervező, többnyire, értelmiségiek is.

Ez az értelmiségi réteg most is pártok és szervezetek vezetőségeiben tevékenykedik — napi munkájuk mellett, nem másodállásban, a második gazdaságban, pénzért —, hogy „kíméletlen jórátörékvőként” (Lengyel Józsefet idézve) segítsenek az országos válságból kiutat találni a „hallgatag

többségnek”. Annak a népnek, amelyre négy évtizede rákényszerítettek egy tehetségromboló, a magyar szellemiségtől idegen politikát és amely a népnek, a „hallgatag parasztok többségének nevében” éppen egy Tolna megyei felszólaló kérte Pozsgay Imrét, a mozgalom alakuló gyűlésén, hogy ne csak a pártok, szervezetek vezetőivel találkozzon ha vidékre utazik, hanem a néppel, a „hallgatag többséggel” is. Sőt, öltön álruhát, ha szükségeltetik, mint annak idején Mátyás királyunk tette.

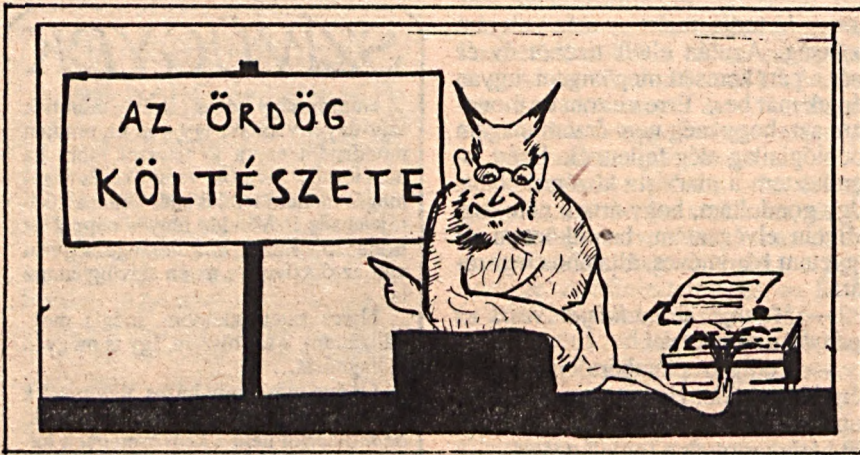
Tehát az államminiszter értelmiségiekre vonatkozó megjegyzését át kell gondolni, mert ez a magyar értelmiség negyven esztendeje ellenszélben élt és él. Minden népcsoportnak szüksége van egy vezető értelmiségi rétegre. Ha ezt manipulálják vagy azt akarják, hogy a pásztor menjen a nyáj után, akkor erkölcsi, gazdasági züllés lesz a következménye. Ahogyan a trianoni „békeszerződés” „eredményeként” immáron hetven éve kínlódik a magyarság egyes országokban és fizikai vagy szellemi létében fenyegetett értelmisége kényszerül elhagyni saját népét.

Mielőtt a „szocializmusnak nevezett” zsákutcás magyar politika folyta-

tódna, jogi kifejezéssel élve, a „bűnösség vélelme” helyett, az „ártatlanság vélelme” lenne az irányadó az állami apparátus gondolkodásmódjában, ami remélhetően nem következik be, addig az államminiszternek idegeket feszítő, nehéz helyzetben is, pontosan, „kíméletlen jórátörékvőként” át kell gondolni minden megjegyzését. Ugyanis hogyan kövesse a közelmúltban megperzekutori módon zaklatott ellenzéki, értelmiségi réteg —, akik kikényszerítették a pártállamból a gyökeres gazdasági és politikai változtatásokat — vagy a jelenlegi reform gondolkodású (kommunista?) értelmiségi réteg azt a „hallgatag többséget”, amelyik önhibáján kívül, de tájékozatlanul pillog a pártok és szervezetek programnyilatkozataira?

Gondolom, nem kíván egyetlen értelmiségi sem — eleddig olykor börtöncellákban elölt — fáklavivó szerepében tetszelegni, de a ténnyet még az államminiszternek is el kell fogadnia, hogy él és munkálkodik a magyar értelmiségnek egy része, a „kíméletlen jórátörékvők” akik közmunkaként ültögetik a cölöpöket az út mellett, amerre mindannyiunknak ballagdálnunk kell. Egyébként nem az a fontos, hogy ki megy a másik után —, ez magától érthető társadalmi és politikai munkamegosztás kérdése, hanem az, hogy mi lesz a jövő magyar élet minősége.

Györfly László



móttó:

Pokol talán nincs, de ördög bizonyosan van. A nyomdában cserélgeti a betűket, csúri-csavarja a szavakat. Jelszava: nyomda az egész világ... Fáradhatatlan és buzgó: állandóan „alkot” a nyomda ördöge.

Kriptokivagyiság

Drága papám, Belzebúb, bizony vakarhattad dús sörényű belzebúodat: az úr 1989-ik esztendejében (hogy szélkakas módjára én is mennyei és ne alvilági mércével mérjem az időt) ideküldtél engem Magyarhonba, kisördögi tanulmányaimat folytatandó. Ezért még nem kell fognod — és vakarnod — a fejedet, de azért már igen, hogy hiába ígértél teljes inkognitót nekem: senki nem fogja megtudni, hogy én vagyok 9999997-ik (jelzem: szerető) fiad, Geezen Guuz. Ördög se tudja honnan, hogyan tudták meg mégis. Többfelé kezdtek ráncigálni. Először egy bunkós alak szólított meg:

— Van szerencsém Guuz elvtárs! Egy demokratikus centralisztikusan választott háromtagú bizottság ugyancsak demokratikus centralisztikusan választott elnöke vagyok vagyok. Az a megbízatásom, hogy beszervezzem a társaságunkba. Hogy időt nyerjek, megkérdeztem, hányan is vannak ebben a társaságban.

— Hárman vagyunk, Guuz elvtárs.

Ezzel a keresztkérdéssel volt szerencsém: így meg tudtam magyarul, hogy hallgass ide, elvtárs, ha én belépek, felborul az egyensúly, a tagok száma nem lesz egyenlő a bizottsági tagok számával, másfelől pedig én is büszke vagyok, bennem is van önérzet, bizottság akarnék lenni, nem pedig tagság, ha ugyan — megint csak másfelől — nem ragaszkodnék a függetlenségemhez.

Szóval, meggyőztem. Meglengette a bunkót, elénekelte a *Hej, te bunkócska, te drágát*, s az elvtársi találkozó haveri pappy endet ért.

Aztán egy bajszos atyafi csapott a vállamra:

— Mikor vagy készen, teszvérem, Geezen?

— Mármost hogy mire?

— Nagy dolgokra teszvérem, nagy dolgokra, de be köll állni. Köll, érted, köll!

Hogy mégsem lettem köllér — és még sok minden (további felsorolással nem untatlak) —, ezt annak köszönhetem, papám, Belzebúb, hogy kimondtam a bűvös jelszót: független vagyok, az is maradok. Ez a bűvös varázsige ma Kelet-Európában, Magyarországon. Annyian függetek már ágon és bitófán, hogy érthető az össznépi elkötelezettség a függetlenség eszméjének irányában.

Sietek tudatni veled, papám, Belzebúb, hogy a függetlenségem deklarálása nem elenetelek irányul. Kérlek, közöld a Pokoli Nagytanáccsal, hogy továbbra is jó ördöge vagyok az alvilágnak, melynek küldötteként, egytagú bizottságom elnökeként rangrejtve élelem tőletek függő életemet. Csak a terep kényszerítette ki belőlem a függetlenségi nyilatkozatot. A terepmunka szélkakassá teszi a magamfajta ördögöt is. Tekintsétek átmeneti állapotnak. Csak így teremthetem békés átmenetet magamnak az 1989-ik esztendő Magyarországon. De mivel odahaza jogalvilágiság van, kérek a nagykönyvbe vezessetek be egy új formulát, melynek alapján nevem mellett ez a minősítés szerepeljen: Geezen Guuz — kriptoördög Magyarországon, meghatározatlan időre... Ez a *kripto* — itt azt jelenti, hogy valaki másvalakinek vallva magát (álszélkakas-taktika), beépül a másvalakik közé, de titokban azért valaki marad. Műszóval: *kriptovalaki* lesz belőle. A kommunista a szocdemek között: kriptokommunista. A szocdem a kommunisták között: kriptoszocdem. Stb. Van kriptokiszgaza, kriptodemokrata, kriptoszabad demokrata stb. (A listát alkalomadtán kriptótolom.)

Szóval: ragaszkodom hozzá, hogy odalent mint kriptoördögöt tartsatok nyilván. E kategória a mentelmi jogomat kodifikálja: hiszen nekünk, ördögöknek a kriptá, úgymond, természetes környezetünk, s ha a szót a nevem elé teszem, akkor csak ördögi identitásomat igazolom *felétek*. Nem tűrhatok ki a pokolból, nem vádolhatok szakadársággal. Én úgy lettem deklaráltan másvalaki, hogy közben deklaráltan valaki maradtam — egyszerre: kriptovalaki és kriptomásvalaki.

...Most, hogy státusomat immár kedvezően rendeztem földön és föld alatt, megnyugodtam. És most veszem észre, hogy ingyen leckét adtam neked abból a sportból, annak a nemzeti méretekben úzított fej-törőnek a logikájából, amit én így nevezek: *kriptokivagyiság*. Ami engem illet, nyugodj meg, csak módjával, okosan játszom; nem feledem, hogy pokoli megfigyelőként még szükség van a jelenlétemre. Ezért igyekezz az egész földi kalandot megúszni: *független*. Most pedig búcsúzom, mert figyelni szeretném a soros szélkakas-szózatot.

Kálmán Imre, most segíts!

A történet szigorú, tényszerű megfogalmazást igényelne, mert figyelmeztető kultúrpolitikai jelenség. A bajok elkendőzésének szelleme azonban még közöttünk él: tényszerű adatokat tehát nem kaphattam. Ezért — az újságíró közéleti feladataként — legalább társalgási szinten elmondom a jelenséget.

Ballagok a Szilágyi Erzsébet fasoron, jön régi színészbarátom:

— Hallottad? Nálunk egymás után három napon három operettelőadást kellett lemondani, mert a nézők nem jöttek el!

Színházművészeti igényességemet — ellenségeim szerint: arisztokratizmusomat — két másodpercre legyezgette a hír, no végre nem kell már a népnek a kellemes zenével eladott színpadi blöddi! De rögvést a nézők erszényére meg a hajszoltságukra gondoltam, hogy lám, már az operettre sem jut a pénzükből, a kedvükből!

Felléptettem a szerkesztőségbe és feltárcsáztam az illető megyeszékhelyi színháznak a direktorát, tulajdonképpen barátomat, hogy igaz-e a hír?

— No, nem! Így azért nem igaz... És erről írni nem lehet, azt nem szabad!...

— Öreg! Elmaradt egymás után három operettelőadás közönséghiány miatt, vagy nem!?

— Hát ez nem egészen így van... szóval tudod, túl sokáig is tartott a nyári meleg, kicsit korán is kezdtük el az évadot, meg tegnap este... már majdnem teltház volt... és hát ez azért sokféle bonyolult tényező összetalalkozása és gyere már el hozzánk, hadd beszéljünk a problémákról...

Szóval „nyomta a sódert” — már elnézést az aszfaltnyelvért, de erre a begyulladt és zavaros mentegetőzésre ez az aszfaltszínvonalú kifejezés illik. Rögtön tudtam belőle: a hír igaz! De mire odaérek Pestről ebbe a városba, a színház minden tagját, valahány alkalmazottját némává parancsolják előttem, s az utcán mégsem állíthatok le embereket, hogy mindez igaz, vagy sem?! A sajtójog és az újságíró taktikai érteke azt diktálta —, egyelőre! — sajnos csak a színház neve nélkül, csupán a jelenséget írjam le. Mégpedig boldogult Kellér Dezső nevezetes mondását felidézve, miszerint ha nálunk az országban valami baj van, akkor elővesszük az operettet. Na de hát ha már az operettet is hiába vesszük elő!? Valóban nem tehetnénk mást, minthogy fohászodjunk: imádkozz érteünk, Lehár Ferenc, és most segítsél Kálmán Imre!?

Földessy Dénes

Ijjá-Linda!

Jaj bizony. Mostantól hét új részben csodálhatjuk Görbe Nóra lábacskaít. Egyéb szép tehetségeiről nem is beszélve. Ami talán nem lenne olyan nagy baj, ha nem Linda lenne a magyar akciófilm. Különbösen is, beteg dolog egy akciófilmet Bodrogi Gyulára és Pécsi Ildikóra bázírozni. De a Linda közismerten gyenge kaszkadőrjelenetei nem hagynak a film készítőinek más kiutat. Hiába, a címszereplő nem teremtett a karatefilmek üdvöskéjének. Nagyobb baj ennél, hogy színésznek sem. Mert nincs a filmművészetnek olyan hatású véres jelenete, amely ahhoz hasonlítható iszonyatot idézne elő, mint amikor Görbe Nórárt játszani látjuk.

Kétségtelen tény, hogy a Linda kreatóriai hivatkozhatnak alkotásuk bizonyos népszerűségére. Ugyanis apró gyermekek körében a sorozatnak valóban akadnak rajongói. De itt szeretném megjegyezni: a mű eredendően *nem* gyermekek számára készült. Csak a stáb dilettantizmusa „avatta” gyerekfilmmé. Mert a Lindával szemben akadnak valóban a gyerekek számára készített filmek, ilyen volt többek közt, a Csillagok háborúja. De az nem Gát György alkotása.

A Linda azért gyerekfilm, mert nem versenyképes. Nemhogy a műfaj klasszikus alkotásaival, de egy közönséges akciófilmmel sem veszi fel a versenyt. Mert ha gyerekfilm, akkor miért este héttől nyolcig vetítik? Viszont ha nem az, akkor mi indokolja a Linda meséinek elkeresztelt mesesorozat létrehozását? Egy lehetséges okot mindenesetre találtam: ez a Lindát gyártó stáb egzisztenciális helyzetének javítása.

Linda egyébként — mint tudjuk — nemcsak verekszik, mesél, de szívesen dalol ha kell. Mindezt ugyanolyan szinten, ahogy játszik. Univerzális tehetségtelenség. A Lindának sikerült az amerikai tv-sorozatokat minden hibáját átvenni, anélkül, hogy erőneiből akár egyet is megcsillogtatna. Igaz például, hogy ezek a filmek a végtelenségig „nyitva hagyott” helyzetekkel, konfliktusokkal dolgoznak. De mondjuk, amíg a Sky-on látható Mrs. Muir és a szellem platói szerelme egy megoldhatatlan helyzet, hiszen a szellem nem tud testet öltetni, addig Linda és völégénye egyesülésének nincs ilyen jellegű objektív akadálya. Vagyis nem egy olyan kész helyzetet látunk, amelyben egy idegen elem megjelenése óhatatlanul egy sor konfliktus forrása lesz, hanem egy mesterségesen kiagyalt állapotot kell újabb és újabb nyögvenyelősen kiagyalt ötletekkel fenntartani. Nos ebbe nemcsak az alkotógárda, de a nézők is hamar belefáradnak.

A sorozatot idáig kizárólag Pécsi Ildikó és Bodrogi Gyula kettőse tette elviselhetővé. A legutóbbi részből azonban kiderült: már ők sem képesek — az adott filmen belül — elfogadható teljesítményt nyújtani.

Ezek után már csak egy kérdés maradt. Hogy — a kétségtelenül népes alkotógárdát kivéve — kinek jó, ha Lindát nézzük?

Osztrovsky Clarindo

Két mondat között

„Bárkivel összejövök, megkérdezi: „Ó, jeles ember, /néked tudnod kell, hisz jóba vagy isteneinkkel, /mond csak, dákokról mit hallasz?” „Semmit.” „Ugyan, tel mindig ilyen kópé voltál. (...)”

Hogy mit hallok? Rémhíreket. Mit olvasok? Újságokat. Mániákusan gyűjtöm a kivágott cikkeket, hallgatom a „zajoslást”, esténként ki-kijárok a szellemvonal indulásához, a Balt Orienthez. Hoz-e, viszem valaki hírt, csomagot, kenyeret, gyógyszert, netán bátorítást. Hétköznapi ügyek. De jó volna küldeni egy icike-picike csomagocskát postán egy margarinnal, fél kiló cukorral... Haj, de a vámtörvények! Viszik a jugók, lengyelek, osztrákok, svédok az olajat, tonnányi cukrot, kolbászt, szalámit. Hétköznapi ügyek, napilapok hírei. Tudom, nemcsak velünk, mással is tele van a bizonyos...

Azonban tisztelettel megkérdezném: mikor magyar a magyar, és mitől az! Kétégegy gyötörnek mibenlétemben (egyszer gyerekkoromban egy rosszul sikerült feleletemért tanáromtól ösztönzésképpen kaptam egy nyalókát, hátha a következő órán becsülettel felmondom a leckét), mert román útlevelembe kaptam egy pecsétet: „KITAZÁSI ENGEDÉLY száma, stb... Célország a világ összes országá, 90 napig külföldön tartózkodhat.” Mindez hitelesítve, pecsét, aláírás.

Hála az Istennek (gondoltam bugyután) újra elmehetek, meglátogathatom gyermekemet a keblünkre boruló hálás NSZK-ba. Igen ám, de ekkor kezdődnek a bajok! Az NSZK nagykövetségén senki nem hiszi, hogy magyar vagyok! Igazuk van, mindenki mondhatja magáról, hogy magyar. Ez most jól hangzik a világban. Az én útiokmányom pedig román. Több órai ácsorgás után bekerültem a konzuli osztályra, ahol a következőket tudatták velem: kitöltök egy hatoldalás nyomtatványt lemenő és felmenő ősöktől unokáimig, egy igazolást a kerületi tanácstól (lakásom nincs, nem értem miért?), talán ők igazolhatják magyarságomat?), közjegyzői nyilatkozat, nem akarok ott maradni, ígérem visszajövök; kell egy hivatalos, közjegyző előtt kiöltött hívólevél, három kép... Így talán megkaphatok tisztelt ex-magyar erdélyi menekült, jogfosztott emigráns; végül is ami a szívemben van, az nem látható. Még szerencse! Így aztán már magam se tudom mi vagyok? Dák? Román? Magyar?

A keletnémetnek házhoz viszik a nyugatnémet állampolgárságot, mintha ezt olvasztás volna valahol a lapokban. Nem várnak éveket, hónapokat... Hiába, születni tudni kell! Gondom: hol keressek földet (nem mondok Hazát) e világban, ahol nem lehet már megkülönböztetés. Az nem baj, hogy nem szavazhatok s nem foglalhatok el állami funkciót, csak egyszer érezném a szabadságot... Ezt szeretném. Kíváncsi vagyok bementem a Dán Királyság nagykövetségére egy átutazó vízumért. Lehet, hogy mondták, útlevelem látán azonban közölnék: beadhatom kéresem, kilencven nap után értesítenek, hogy átutazhatok, vagy nem. Svéd Királyság képvisellete ugyan így... Pedig megszűnt a vízumkényszer. Szülőföldem? Áruló lettem, annak nyilvánították, majdani poraimat se vihetik hazára.

Tessék mondani, valaki, ott fent, lent, oldalt, vagy akárhol, mi nem kaphatnánk egy icipici magyar állampolgárságot? Nem házhoz szállítva. Vagy egy négyszeres területet, hol Málta mintájára sze-

retetrendet alakíthatnák, mondjuk *Kecsemtánia* néven, saját útlevelemmel, amit elismernek „arany Nyugat” irányába is. Ígérem maximálisan biztosítom az emberi jogokat, elismerném a nagy- és kishatalmakat, nem avatkoznék be senki bel- és külpolitikájába, csak lenni szeretnék valaki! Lesz pecséttem, heraldikusokkal címert terveztek, négyágú csillaggal, középen egy nyalókéval.

Hiszem azt már megkaptam. Nekem még volna egy javaslatom, illetve több: kérjenek újraoltási bizonyítványt, erkölcsit, szegénységét, AIDS-szűrésről hiteles orvosit, adóbevallásról, milyen vallású a kiutazó, ismerte-e Lenint, parolázott-e Ceausescuval, teázott a Vas Ladyvel, netán szereti a Gorbacsov-vodkát? Ez utóbbi elhagyható, nem telik rá. Ó, Horatius: „Hogyha megesküszöm arra, hogy ezt se tudom, hüledezve (néznek, mint ki e földi lakók közt egymaga képes) ily mélységesen és kitűnően tartani tüköt.” De én már unom a hallgatást!

Nikolits Árpád

OLYMPOS GALÉRIA OLYMPOS GALLERY



Cím nélkül

(Batáné Bertus Terézia naiv festő alkotása)

Vegyes érzelmekkel hagytam magam mögött az első nemzetközi könyv- és videovásárt és kiállítást, amelyet Budapestben, az EFEDOSZ-székházban, a Gorkij fasorban tartottak. Persze azon nincs csodálkozni való, hogy a kedves olvasó nem tudott az eseményről. Bárki látogathatta, aki tudott róla, de a hiányos propaganda megtette a magáét. A zárónapon, vasárnap körülbelül tíz látogató volt velem egy időben a pavilonokban és azok között, bár igen rangos kiadók hozták el portékáikat a kiállításra. Itt volt NSZK-ból a Springer, az angol Pergamon, Penguin, az oxfordi és Cambridge-i egyetemi kiadó. A gyermek-szépirodalmat az Unarius (USA), a Herder (Ausztria) és a magyar kiadók közül a Gondolat, az Akadémiai, a Corvina, a Kossuth és a Móra képviselte. A kiállítást szervező Interbright nevű cég egyik képviselőjével, Csorba Dórával beszélgettünk a kiállításról, a szervezetlenségről.

— Az Interbright januártól funkcionál és a működési engedélye mellé hamar szerzett külkereskedelmi és könyvkiadási jogot. A cég első nagy vállalkozása ez a kiállítás volt. Itt 35 egyéni kiállító vett részt, az Interbright körülbelül 40 kiadót képvisel. Nem szeretnénk összehasonlítani sem a most következő frankfurtival, sem a moszkvaival, hiszen ezeknek a vásároknak már igen jelentős múltjuk van, amelyeket szakmai körökben is jegyeznek. A kiállításához minimális propagandát készítettünk, de fölsimítottuk ennek hiányosságát. A látogatók leginkább az orvosi, számítástechnikai, matematikai könyvek iránt érdeklődtek. A könyveket meg is lehetett vásárolni, sőt a kiállítás után három hónapig itt is maradnak nálunk bizományba, így bárki megveheti azokat. Igen nagy érdeklődés volt könyvtárak, egyetemek, kórházak és különféle intézmények részéről.

A Maecenas könyvkiadó 1987-ben alakult. Történészek, tanárok, könyvkiadóknál dolgozók hozták létre. Jelenleg a cégnek két történész tulajdonosa van. Ez alapvetően meghatározza a kiadó profilját, hisz történelmi tárgyú könyvek kiadásával foglalkoznak. Sok olyan könyvet megjelentettek ezalatt a két év alatt, mely

sokáig nem kaphatott teret nálunk, pedig alapművekről van szó. Ilyen például Szeffű Gyula több műve. Kiadták Jászi Oszkár monarchiáról szóló könyvét, Lévai Wallenberg életrajzát és Fallenbüchl Zoltán Magyarország föméltségei című művét is. Ezenkívül számos populáris könyvük jelent meg, de ezeket is úgy válogatták ki, hogy az igényesebbek kerüljenek az olvasók kezébe. Ilyenek Herzog és Vonnegut könyvei, vagy a sci-fi antológiák. Természetesen az elsődleges céljuk az volt, hogy a történelmi könyvek által létrejött veszteséget kompenzálják, illetve lehetővé tegyék újabb, nem nyereséges könyvek kiadását. A kiadónak van egy versprogramja is. Első kötetük Babits Mihály 21 versét tartalmazta magyarul és

val közösen karácsony előtt megjelentetik Brehm állatvilágát, egy kötetben. Az igényes kivitelű műről később olvashatnak a Könyvespolc című rovatunkban is. Azt hiszem ez a mű könyvszenzáció. Ára is az. Sikertelt egy kedvező árat kiharcolniuk: 580 forintba kerül mindössze.

A kiállítást nagyon jó ötletnek tartják, ám a megfelelő propagandát hiányolják. Persze meg kell fizetni a tanulópenzt. Csak nem mindegy, hogy kié az a pénz. Talán jövőre jobban sikerül, — mondta mindezen információkat a Maecenas Könyvkiadó munkatársa: Szabó Csilla.

Az egyik nagy angol kiadó — ők kérték, hogy ne nevezzük meg őket — örömmel jöttek Magyarországra, ám teljesen el vannak szomorodva azon, hogy a közönségnapokon, szombat—vasárnap, csak húsz-harminc ember lézengett a kiállítótermekben. Remélik jövőre mindenképpen jobban fog sikerülni a rendezvény. Szeretnék itt lenni, de majd garanciákat kérnek az ideai bakik kiküszöbölésére. Egyébként ők az angol bestseller lista első tíz könyvét is magukkal hozták, hisz e könyvek jó részét ők adták ki.

Remélem, sikerült megvilágítani azt a kettősséget, ami a kiállítást jellemezte. Persze nem tudtuk bemutatni az összes kiállítót, mint ahogy nem esett szó arról sem, hogy az Encyklopédia Britannicát is meg lehetett vásárolni forintért. 146 ezer forintért.

Gond volt a belépőjegyek árával is, nyolcvan forintba került egy. Egy olyan kiállításon, ahol vásárolni is lehet, bizony az emberek manapság nem engedhetik meg maguknak, hogy egy jobb könyv árért megvegyék belépőjegy után még könyvet is vegyenek. Azt hiszem, jó lesz megszívlelni az ideit, általában rossz, — tapasztalatokat, hiszen a szervező cégek elemi érdeke az, hogy a jövő évi kiállításán minél több cég képviseltesse magát.

Mindezt annak a tudatában írjuk, hogy tudomásunkra jutott, hogy szervezik már a második nemzetközi könyvkiállítást — jövő szeptemberre. Akkor már nem lehet azt mondani, hogy még mindig a tanulópenzt kell fizetni hisz...

Kiállítási
csalódás

angolul. Hamarosan Füst Milán-kötetet kívánnak kiadni ebben a formában. Ezen a nemzetközi kiállításon több újdonsággal is jelentkezett a kiadó. Tervezik Szeffű Gyula többi könyvének megjelentetését is; valamint az irodalomtörténetben a csak Szeffű-Hómanként ismert könyv kiadását is. Egy tíz éve fiókban heverő munkát adtak ki a napokban.

A nyelvet, de elsősorban az angol nyelvet tanulók, tanítók nagy öröme megjelentették az első magyar—angol szleng szótárt. A sors fintora az, hogy a vásárlók csak nehezen, egy-két helyen juthatnak a könyvhöz, mivel csak 9 ezret rendelt a kereskedelem. Hatalmas vállalkozásba fogtak, mikor a szegedi nyomdá-

Levél Katikának Csíkszeredába

Kedves Katika, igazán sajnálom, hogy még nem sikerült veled találkoznom. S ez az én, nagy mulasztásom, mert nem volt erőm elindulni a bizonytalan megérkezésre. Gondolom, szép kisbaba vagy, fiatal szüleid és nagyszüleid öröme. Édesanyád becéző, szép szavai öröködnék feletted. A szobában, ahol alszol csend és meleg honol. Kizárva onnan a külvilágot. Mindazt, ami a falakon kívül történik ráérsz még megtudni.

Még el kell telnie egy kis időnek, hogy megtanulj beszélni, őseid magyar szavát fizegdesd, „szemeket epréssz”, mondaná az Író. És te magad is sok aranyos szót költés. Megtanuld, hogy mit jelent a mama, papa, baba és a béke szavak. Hogy alig kétévesen megértsd, amit neked mondanak és magadat is megértesd másokkal. Tudom, kirándulni is fognak veled nagyszüleid, mint ahogyan velem, a rokonlánnyal, az unokahúggal is tették. Felvisznek majd a Hargitára, ahol magasan száll a sas, ahol lyukas mogyorót gyűjtögethetsz, aminek a belsejét már kirágta a mókus. Érezni fogod te is, ott fönna a hegyen az ember minden bánatától, fájdalomtól megszabadul. Testtelenné válva szabadon jár-keel a világban.

Nagyokat és józút iszol majd a tusnádi borvízből is: hidd el, nincs a világon még egy olyan hely, ahol annyira finom víz fakadna a hegyek gyomrából, mint Erdélyben. S a táj is olyan lenyűgöző lenne, hogy aki egyszer eljut oda, annak szíve mindig visszavágyik. Rabul ejti az embert a Gyilkos-tó látványa, és a Szent Anna-tó szépsége és az a sok, különös legenda, amiről azon a tájon mesélnek. A hegyekben szinte hallani lehet Ábel lépteit, és Csaba királyfi se-regének lódobogását. Még akkor is, ha napjainkban sokan azt mondják: soha többé nem jön vissza övéit megsegíteni! Zsögöd ákom-bákomos utcái őrzik Nagy Imre lábnyomát, szellemét pedig a képtár. A Hargitáról énekelnek az írók és költők: Sütő András és Kányádi Sándor.

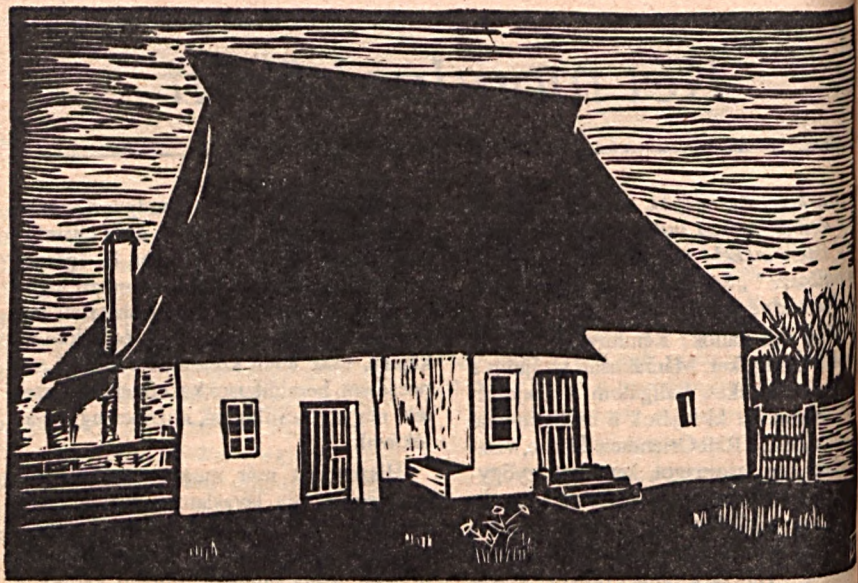
Te is elámulsz majd a csíksomlyói templom faragott faszobrain. Megcsodálsz a Mária-szobrot a kis Jézussal, hányatott sorsa, életben maradása neked is erőt ad. Két oldalán ott áll Szent István és Szent László szobra, arcukon látni véled a lecsurgó könnyeket (pedig csak a szűrt fény, a felszálló por teszi azt) mintha bennünket siratna ott minden. Értünk sírnának azok a szobrok. Ha még lesznek... Mert a buldózerek már elindultak letarolva mindent a föld színéről, mert a buldózereknek és az azokat irányítóknak nincsen lelkük. A feladásbe temetnék a házakat és a templomokat, a temetőket a történetekkel együtt. Hiszen az élőknek halálukig történeteik vannak. S minél nagyobb egy család, egy nép, minél többet szenvedtek, annál több a szép, szomorú és lélekemelő történet.

Most egyre másra zárják be a magyar óvodákat és iskolákat. Egyre kevesebb helyen lehet magyar szót hallani (s ideát egyre több a román sóhaj), s egyre több az áruló. Hiszen Tökés Lászlóról is elterjedt a hír: iszik és nőzik, csupa olyan dolgot művel, ami nem illik sem a paphoz, sem a tisztességes emberhez. De tudom, mindig vannak, akik kaphatóak a feljelentésre, pénzért, kiváltságokért. A kiváltság lehet tej és kenyér. Mindezek ellenére tudom, magyarul fogod megnevezni a körülötted lévő világot, a Napot és a Holdat, meg a csillagokat, de legfőképpen magyarul sírsz majd ha megütöd magad, ha kis szíved fáj, s ha netán megbántottak: Mert megtanítják veled is, bárhová kerül is a magyar (székely) ember, magyarul álmodik és magyarul imádkozik. Európa ezen a tájéka a Miatyánkot csak magyarul értik.

Mégis, engem egy kép riaszt: egyszer azt álmodtam, hogy távoli és idegen tájakon járok, idegen emberek között, akik visznek, cipelnek magukkal hegyeken és völgyeken át, míg egy barlanghoz jutunk. S ott ül egy, talán a történelemből ittelejtett, időtlen, ősz, öreg ember és beszél, beszél egyre hangosabban és senki sem érti mit mond. Kísérőim pedig engem azért vittek oda, hogy talán meg tudom fejteni a Matuzsálem titkát. Értem azt, amit ők nem. A barlang szájánál az az öregember magyarul beszélt... és akkor én felriadtam. Azóta kísért ez az agrém, ez a scifibe illő történet. Csak néha nyugszom meg, a Költő szavaitól „míg a Hargitában magyarok élnek, addig nem hal ki a magyar szó Erdélyben.” S számomra biztosítéknak, bizonyosságnak most ott vagy te, és a társaid. Ha szüleit nem ebben bíznának, akkor te és a többiek nem lennétek.

S ezért a bizalomért, hitért neked csak köszönet jár. Mert ők arra is képesek, amire mi itt nem: hinni a lehetetlenben. Mert a hit nem egyéb, mint a vélt dolgok valósága. A hit belső (felső) ajándék. Ezért köszöntelek most helyettük is téged, aki már a jövő század gyermeke vagy. Biztosíték arra is, hogy nincs az a rossz, aminek egyszer vége ne lenne. S talán mire te felnősz, szüleid a mostani jelenről úgy mesélnek neked, mint én a magam, rossz és gonosz álmáról. Úgy nevetünk majd rajta, hogy a föld is megfordul tőle örömben.

Addig is, Isten áldjon, jövő század kis gyermeke!



Dálnoki ház (Sólyom Sándor metszete)

Lelkiismeret

Mindig kényelmetlenül érzem magam, amikor azt kérdezik tőlem, hogy miért jöttem el Romániából. Még olyankor is feszélyez a kérdés, ha nem tőlem, hanem az NDK-t elhagyóktól kérdezik, ugyanezt. Tudom, sok erdélyi vagy romániai, főleg akik turista-ként már megfordultak Németország keleti részében, értetlenül fogadták a német exodust. Mert Romániához vagy akár a Szovjetunióhoz viszonyítva az NDK volt a valóságot öltött paradicsom. Jó ellátás, alacsony árak, fűtés, nyugati tévéműsor, szabad utazás Kelet felé, könyvek, folyóiratok és senki sem korlátozta a német nyelv használatát... Ha egy erdélyi magyar hasonló körülmények között élhetne, bizony nemigen gondolna távozásra. Én ugyan sohasem jártam az NDK-ban, mert korlátolt főszerkesztőm, aki viszont állami költségen többször is „tanulmányozhatta az NDK nagyszerű sikereit a szocialista társadalom építése útján”, úgy találta, hogy a Brandenburgi kapu környékén meglehetősen alacsony az a bizonyos fal, és én biztosan átdobbantottam volna a másik Berlinbe... Szóval a dühöngő bizalom miatt kimaradt az NDK és még néhány ország. Mégis, én azt hiszem, hogy megérttem a németeket. Meg azt a színromán, tősgyökeres bukaresti jogásznot is, aki foglalkozása és kapcsolatai révén keletnémet színvonalon éldegélt a román fővárosban. Évek óta hallhatta a hivatalos propagandagépezet magyarellenes kirohanásait, a „tár származású vad magyarok” rémtetteit a románok ellen az idők folyamán, mégis úgy döntött, hogy a Nyugatban kimászik a lezárt turistavagon ablakán és nem tér vissza a „sokoldalúan fejlett, szocialista” hazájába. Lemondott a sokak által irigyelt életszínvonaláról, zöldövezeti lakásról, kocsirol és arról a viszonylagos hatalmáról, amelyet mások, hasonló pozícióban ügyesen gyümölcsöztetnek... Sohasem került összetűzésbe a félelmetes titkosrendőrséggel, senki sem korlátozta anyanyelve használatát, ezen végezte összes iskoláit, az egyetemét. Szóval a

Kelet-Európa bármely országának kézzelpolgaraként elégedett kellett volna legyen sorsával, karrierjével. Mégsem volt az, pontosabban mondván nem volt azzá. Az anyagiak nem kárpótolták mindazt, amitől a lemerevedett ideológia megfosztotta. A kényelmes zöldövezeti lakásban, ahol még fűtés és villany is volt(!) nem tudta felejtetni azt, hogy napi munkája a törvénytelenségek jogi védelme és magyarázata volt, ellentétben a joggal és bármilyen személyes emberi érzéssel. A hatalom és azok féktelen kiszolgálóinak eszköze volt csupán, ahol még a rendszer anatómiájának megfelelően átalakított, szocialista törvényességet tartottak tiszteletben. Nem a tömeges, nem a kisemberek. A hatalom birtokosai, a miniszterek, az államtitkárok, nagyhatalmú igazgatók, párttitkárok, szakszervezeti vezetők.

Elege lett mindenből. Hosszas utazás után, némi csúszópénzzel felirakozhatott egy csehszlovákiai társaságra. De a csoport vezetői nem bíztak gondosan megválogatott kirándulókban. Az útleveleket egy „fontos elvtársnak” kellett leadják, a vonat ajtajait pedig különleges kulccsal lezárták magyar területen. Amíg a Nyugatban várakozott a belülről „szigorúan ellenőrzött vonat”, mégis sikerült egyedül száll melegítőben kimászni az ablakon. Aztán menedéket kért az „ösi, tárt ellenség” fővárosában. Nem tett hangzatos nyilatkozatokat, nem dicshangokat, nem szidalmazta a magyar Magyarországot, nem szidalmazta egykori kenyéradóit... Vár egy nyugati befogadó vízumra. Elmegy bárhová, Felejteti, lélegzeni, élni. Hát ez az amit nemigen értenek (akarnak) a nyugati követségek diplomatái, politikusai. Számukra csak politikai megadásai menekült létezik. Politikai aki tíz-húsz évet börtönben ült, néhányszor fel is akasztották vagy kitérően tud hazudni, mert jó tanítómesterei voltak. A többi pedig gazdasági menekült. Lelkiismereti kategóriába nincs. Bármire szabad hivatkozni csak a lelkiismeretre nem. Az már elve kudar. Vagy gyanús... M. Cs.

Rádió, televízió

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Tér-idő. 8.50: Külpolitikai figyelfő. 9.00—11.00: Napközben. 11.05: Postabontás. 11.36: Szép remények. 12.45: Világhírlap. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Poggyász. 14.35: Dzsesszmelódiák. 14.55: „Odd bútól szívemet...” 15.00: Ezredforduló. 15.38: Népdalkórusok, hangszerkettősök. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Muzsikáló természet. 16.20: „Kerek istenfája, szép tizenkét ága...” 17.00: A véges végtelen. 17.25: Radióton korongokról! 18.05: Láttuk, hallottuk, olvastuk. 18.30: Esti Magazin. 19.15: Sportvilág. 19.30: Hol volt, hol nem volt... 19.40: Czövek Lajos: Hortobágyi népdalrapszódia. 19.50: Beszélő nehéz. 20.00: A belpolitikai rovat műsora. 20.30: Willi Boskowsky Liszt magyar rapszódiaiból vezényel. 21.02: Nyugat-keleti átjáró. 22.00: Hírvilág. 22.30: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. Kb. 23.30: Koloratúrszoprán áriák.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Rivaldafényben. 9.05: Társalgó. 10.00: Füliszöveg. 10.05: Operettkedvelőknek. 11.05: Kapaszkodó. 11.40: Ki kopog? 11.55: Radióton korongokról! 12.10: Asztali muzsika. 13.05: Popzene sztereóban. 14.00: Tea hármásban. 15.05: Csúcsforgalom. 17.05: Kataposta. 17.30: Kamasz-panasz. 18.30: Pop-regisztr. 19.05: Talpalaló. 19.30: Daráló. 20.00: Más-Világ. 21.05: Emberszabású számítógépek. 21.15: Rólunk van szó! 21.20: „Nóta-só” — a rádióhallgatók kívánságaiból. 22.20: A régi magyar irodalomról — kezdőknek. 23.10: Sporthíradó. 23.20: A dzsessz története.

BARTÓK RÁDIÓ

9.08: Új lemezeinkből. 10.33: Hóbortos históriák. 11.00: Két vonósnyegyes. 12.05: Bizet operáiból. 13.00: Tékozló ország. 13.54: Fanfármuzsika. 14.10: Bach: I. brandenburgi verseny. 14.30: Zenei Tükör. 15.00: Hidas Frigyes műveiből játszik a Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekara. 15.46: Rossini: G-dúr szonáta No. 1. 16.05: Bemutatjuk új kórusfelvételeinket. 16.35: Balettzene operákból. 17.14: Új lemezeinkből. 18.30: A Magyar Rádió szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. 19.05: A Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. 19.35: Beethoven: Három szonáta Op. 2. 20.30: Méznél édesb szép szók... 20.39: Holnap közvetítjük. 21.02: Adam: A longjumeau-i postakocsis. 22.32: Nyelvkonaink zenéje. 22.57: A Magyar Rádió kísérleti stúdiójának műhelyéből.

TV1
9.00: Képűjság. 9.05: Tévétorna nyugdíjasoknak. 9.10: Az illatok szigete. NSZK dokumentumfilm. 9.50: Panoráma. 10.30: Delta. 11.00: Mozgató. Torna mozgáskorlátozottaknak. 11.10: Képűjság. 17.00: Hírek. 17.05: Pannon Krónika. 17.15: Nachrichten

— Hírek német nyelven. 17.20: Nas ekran. 17.50: Szám-adás. Gazdasági negyedóra. 18.05: RTV Közösségszolgálat. 18.10: Nők a pult mögött. Csehszlovák tévéfilmsorozat. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: A korona ékköve. Angol tévéfilmsorozat. 20.55: Reklám. 21.00: Stúdió '89. 21.45: Menekülés az életbe. Dokumentumsorozat. 22.25: Híradó 3.

TV2

Radványi Dorottyaival és Déri Jánossal
17.00: Képűjság. 17.15: TV2. Benne: Reklám — Riportok — Időjárás — Zene. Teledoktor. Orvosi tanácsok. 17.45: Mozaik. Telefonos játékok. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! Alvin és a mókusok. 18.48: TV2. 19.00: Kezében a kulcs. Szovjet film — 1977. 20.34: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Folyton folyvást folytassa! Angol filmsorozat. 21.57: TV2. 22.00: Napzárta. 22.45: Szimultán. Kb. 23.30: TV2.

RTL PLUS

6.00: Halló Európa — Jó reggelt Németország! 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Teledoktor. 11.00: Baretta. 11.45: A főnök. 12.30: Komolyzene délidőben. 13.00: A mai nap műsora. 13.05: Teledoktor. 13.30: Kaliforniai klán. 14.15: Airwolf. 15.00: Nők a pult mögött. Csehszlovák filmsorozat. 15.45: Üzleti hírek. 15.55: Hírek. 16.00: A Springfieldek története. Családsorozat. 16.50: Gazdagok és szépek. Családsorozat. 17.15: Játékshow. 17.45: Pronto Salvatore. 17.55: Hírek. 18.00: Baretta. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.10: Karlchen. 19.12: Időjárás-jelentés. 19.20: Knight Rider. Akciófilm-sorozat. 20.15: Kulenkampff-sorozat. NSZK westernparódia. 21.40: Explosiv. 22.20: Hírek. 22.30: Tanácsok társkeresőknek. 23.10: Lányok. NSZK—francia—kanadai tinédzser-vígjáték. 1.40: Esti mese felnőtteknek. 1.45: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL

7.00: Hírek. 7.05: Időjárás-jelentés. 7.09: Üzleti hírek. 7.30: Hírek, időjárás-jelentés. 7.39: Üzleti hírek. 7.58: Időjárás-jelentés. 8.00: Egyveleg. Könnyűzenei koncertek, klipek. 15.30: Chart Attack. Brit slágerlista. 16.30: Hullámhosszon. Élő telefonos műsor. 18.30: Európa rockja. Fialok, zene, divat. 19.30: Időjárás. A tavalyi év sorozataiból. 20.00: Jeges sportok. 22.00: Hírek, időjárás. 22.10: Jeges sportok. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: Egyveleg. 1.20: Időjárás. A tavalyi sorozatokból. 1.50: Egyveleg. 2.00: Műsorzárás.

TV5

16.05: Hírek. 16.10: Új világ. 17.10: Esély a daloknak. Pascal Sevran varietéje. 17.30: Konyhatíkok. Michel Oliver receptjei. 18.00: Számok és betűk. Játékos vetélkedő. 18.20: Pihenőidő. 19.00: Horgász— vadász magazin. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papiros. 20.00: Je-

lenidő. Dokumentumműsor. 21.10: Sportmagazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Az évszázad menete. Jean-Marie Cavada műsora társadalmi kérdésekről. 0.20: Kerevet. Interjú Jacques Martinnel. 0.40: Műsorzárás.

SAT1

6.00: Jó reggelt a SAT1-gyel! 8.30: Hírek, időjárás. 8.35: Közkórház. Családsorozat. 9.20: Háztartási ötletek. 9.30: Műsorelőzetes. 9.35: Szomszédok. Családsorozat. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Tévébolt. 10.30: A szép kék Duna mentén. Osztrák népies filmek. 12.15: Tesztelési ötletek. 12.25: Szerencsekerék. 13.00: Tévétőzsde. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05: Kimba, a fehér oroszán. Rajzfilmsorozat. 14.30: Szabadidő, horoszkóp. 14.40: Közkórház. Családsorozat. 15.30: Boldog napok. Családsorozat. 15.55: Az arany lövés. 16.05: Bonanza. Westersorozat. 17.00: Hírek, időjárás. 17.10: Szomszédok. Családsorozat. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Bumper körzete. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Cannon. Krimisorozat. 20.25: Időjárás. 20.30: Különleges osztály. Krimisorozat. 21.25: Hírek. 21.30: Blimp ezredes élete és halála. Angol háborús film. 23.40: Hírek. 23.50: A profik. Krimisorozat. 0.40: Műsorelőzetes.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ

6.00: Kezdődik a nap. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: Az élet megy tovább. 9.40: Történelmünk útja. 10.00: Hírek. 10.10: Periszkóp. 10.40: Figyelfő. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó, hírek. 12.10: Földközelben. 12.40: Nyugati folyóiratszemle. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.30: Nyitott szemmel. 13.40: Kelet-európai szemle. 13.50: Magyar lapokból idézünk. 14.00: Hírek. 14.10: Periszkóp. 14.40: Figyelfő. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni revü. 16.00: Hírek. 16.10: Autórádió. 16.40: Hobbi. 16.50: Párizsi magyar figyelfő. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Kelet-európai szemle. 18.50: Magyar lapokból idézünk. 19.00: Hírek. 19.10: Emberek, művek, események. 19.40: A technika világa. 20.00: Hírek. 20.40: Könyvismertető sorozat. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Forgószínpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: Az élet megy tovább. 23.00: Hírek. 23.10: Emberek, művek, események. 23.40: A technika világa. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Könyvismertető sorozat. 0.45: Műsorzárás.

Megrendelőlap

Megrendelem a DÁTUM c. napilapot

...példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesítsék.

A megrendelő neve:.....

Címe: (város, kerület, utca, ltp. emelet, ajtó):.....

Az előfizetés díja egy hónapra: 200,— Ft,

negyedévre: 600,— Ft,

fél évre: 1200,— Ft,

egy évre: 2400,— Ft.

mely az előfizető személyét 1989. december 31-ig feljogosítja díjtalan lakossági apróhirdetés igénybevételére.

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező kézbesítőnek fizetem ki.

aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentés nélkül az alábbi címre adják fel:
Vidéken: Postahivatal, helyben
Budapesten: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest, XIII. Lehel u. 10/a.

Tények a Rába ETO kudarcaihoz

A Rába ETO NB I-es labdarúgó-csapata az idén egyáltalán nem úgy szerepel, ahogyan azt a szép számú győri szurkolótábor elvárná. A bukácslós azonban nem újkeletű, hiszen utoljára 1986-ban, még Verebes Józsefnél ért el rangjához méltó eredményt a zöld-fehér gárda. Persze ez közel sem azt jelenti, hogy csak az edzők hozzáértésén múlna a jobb eredmény, hiszen például Gellei Imre vagy Haász Sándor más csapatoknál bizonyította szakmai rátermettségét. A jelenlegi mester, a Csehszlovákiából importált és hazájában fényesen bizonyított Pecze Károlyt pedig nemcsak elismerik, de egyenesen kedvelik a játékosok és a szurkolók.

Mi lehet akkor a visszaesés oka? Nos, úgy érzem, kénytelenek vagyunk visszanyarodni Verebeshez. A Rába partján futball-lázat teremtő edzőnek már az „aranykorszakban” szemére vetették, hogy csak a jelen érdekli és nem foglalkozik eléggé a jövővel. Bár a pillanatnyi eredmények őt igazolták — öt éves győri működése alatt mindig dobogón volt az ETO — az is tény, hogy távozásakor nagy úrt hagyott maga mögött. A mágus tehát akkor lépett le a fedélzetről, amikor már süllyedőben volt az a bizonyos hajó. Verebest bírálni a ma kudarcaiért azonban ostobaság lenne, mert ő legalább próbálkozott és nem is sikertelenül.

Talán ez a fajta bátor vállalkozás hiányzik ma a Rába ETO vezetéséből... Igaz, hogy sikerült szerezniük egy kiváló szakembert, de közben a játékosállomány jelentősen meggyengült. Elengedtek például olyan meghatározó egyéniségeket, mint Hannich és Csonka, akik tősgyökeres győrieként még jó pár évig az együttes hasznára lettek, lehetnek volna. Ráadásul idén eladták az Újpestnek a gárda irányítóját, Ruboldot is, aki a múlt évi videofelvételeket

tanulmányozó Pecze Károly szerint a csapat mozgatója volt. De még ezek a tények sem éreztették volna annyira hatásukat akkor, ha a védők Hlagyivkkal és Pecsicssel az élen nem vétenek sokszor elemi hibákat, ha a kulcsemberek, Bücs, Hajszán, Mörtel és Handel nem betliznek mérkőzésről mérkőzésre, vagy ha a fiatalok, Csikós, Somogyi, Bordás és Kiss nem állnak meg olyan látványosan a fejlődésben.

Mondhatnánk azt is, hogy azokkal kell eredményt produkálni, akik a keret tagjai, mert ha nincs pénz, akkor természetesen nem lehet újakat igazolni. A vezetőket azért nem okolhatja senki, hogy anyagi okok miatt esetleg nem tudtak megfelelő szintű játékosokat szerződtetni, a következő névsorért viszont nagy részben vállalniuk kell a felelősséget: Berta (Rába ETO—Veszprém), Markó (Rába ETO—Tatabánya), Mónos (Rába ETO—Veszprém), Németh Z. (Soproni SE—Videoton), Németh G. (Rába ETO—Dunaújváros), Ifjú (Soproni SE—Tatabánya), Rezi (Rába ETO—ZTE), Lakatos (Rába ETO—MTK-VM), Rugovics (Rába ETO—Veszprém), Cserői (Gy. Dózsa—Haladás), Süle (Rába ETO—Veszprém).

A felsorolt fiatal labdarúgók Győr-Sopron megyében tűntek fel, s nem hiszem, hogy csak az ő hibájuk, hogy most nem az ETO színeiben rúgják a labdát. Többségük egyesületében már meghatározó játékosná nőtte ki magát, tehát bizonyították: nem tehetségtelenek. A Rábánál viszont nem tartottak igényt szolgálataikra...

A Rába ETO kudarcának oka persze lehet, hogy másban keresendő és a leírtakkal is szembe lehet szállni, a tény viszont tény marad: az ETO jelenleg az NB I-ben még a közepesnek mondható ötven százalékos teljesítménytől is messze elmarad...

H. A.

„Röpültek” röplabdásaink

Klagenfurt rossz ómen

Viharos időszakot él meg mostanában az egykor szebb napokat látott magyar röplabdázás. Az elmúlt héten a Nyiregyházi VSSC férficsapata azért búcsúzott a CEV kupától, mert két játékos jogtalanul szerepelt az osztrák Hypo Asko Klagenfurt elleni selejtező mérkőzésen.

Azóta lett még egy „ügy”. A hét végén Klagenfurtban, a Duna Kupa osztrák—magyar—csehszlovák fordulójában léptek pályára a csapatok, köztük a Kapos Volán és a tatabányai KOMÉP. A pénteki találkozók eredményeit közölte az osztrák hírügynökség, aztán nem érkezett semmi hír. Hétfőn kiderült, azért nem, mert nem is volt eredmény. A torna ugyanis félbeszakadt! Az okokról Sípos Attila, az egyik magyar résztvevő, a Kapos Volán ügyvezető elnöke tájékoztatta az MTI munkatársát.

Röviden úgy fogalmazhatok, hogy lehetetlen helyzetbe hoztak minket a vendéglátók, ezért csak a pénteki mérkőzésünket játszottuk le, s idő előtt hazajöttünk — mondta. — Sok minden történt, amíg erre a lépésre kényszerültünk. Azzal kezdődött, hogy pénteki megérkezésünkkel nem fogadtak minket, aztán ebédet sem kaptunk. Amikor szóvá tettük, azt mondták, majd vacsora lesz. Igen ám, de egyfel kevesebb vacsorajegyet kaptunk, Gulyás Lajos játékvezetőnek nem jutott. Pedig a szerződés szerint két bíró ellátását kellett volna biztosítaniuk, ehhez képest a két magyar együttes nem is használta ki ezt a lehetőséget. A következő megpróbáltatás a szállodában várt minket: este tíz óráig el kellett volna foglalnunk helyeinket. Mivel negyed tízkor lett vége a mérkőzésünknek, a szállóba csak negyed tizenegyre értünk be. Csaknem egyórás vita után kaptuk meg a kulcsokat. A szállás kritikán aluli volt: 5–6 személyes, vaságyas szobákban laktunk, s a három szintnek egy fürdőszobája volt. Másnap az étkezéssel folytatódott a bonyodalom: a reggeli minősíthetetlen volt, ebédet pedig azért nem akartak adni, mert nem volt jegyünk. A huzavona vége az lett, hogy tíz per-

cet késtünk a 13 órára kiírt mérkőzéstől. Elmondtuk az okokat, s reklamtunk a körülmények miatt. Erre az választ kaptuk: ha nem tetszik, ne jünk haza. Ekkor a KOMÉP-nak három, nekünk két meccsünk volt hátra. Megbeszéltük a játékosokkal, hogy mindenképpen lejátszunk a mérkőzések, s csak utána utazunk haza. A téka azonban nem került sor, mert házigazdák a csehszlovákokat is hazaküldték.

Sinka László, az MRSZ főtitkára így vélekedett az ügyről:

— Az osztrák szövetségtől hivatalos tájékoztatást kértünk, egyben kifejeztük felháborodásunkat. Számunkban érthetetlen a klagenfurtiak viselkedése, mert a szövetséggel eddig botnyok nélküli volt a kapcsolatunk, s szeptemberi európai kongresszuson tárgyalunk velük az együttműködés folytatásáról. Ha viszont ők ezt teszik velünk, veszélybe kerülhet a Duna Kupa léte. Délelőtt tájékoztattuk a téka tényleg Tibor Tamást, az OSH elnökét, mivel a Duna Kupa minden sportágban a sporthivatalok egyeztetésével zajlik. A hagyományok nem engedhetlen viselkedése ide vezessen — jelezte be Sinka László.

Agresszív, de primitív

Kaszparov „fél kézzel” verte a gépet

Két sakkvilágbajnok találkozott egymással vasárnap New Yorkban, kétjátékos párosmérkőzés keretében. Az egyik, a szovjet Garry Kaszparov az emberek között a legjobb, a másik, a „Deep Thought” magyarul Mély gondolat — nevű automata pedig a gépek között a legjobb. (A masina elnevezése szellemes parafrázis, utalva az egykori nagyszerű pomófilmre, a Deep Throat-ra, vagyis a Mély torokra...) A csata meglehetősen egyoldalúra sikerült, Kaszparov az első partit 52, a másodikat 37 lépésben nyerte meg. A világbajnok már az előzetes sajtóértekezleten megjósolta biztos győzelmét, s tartotta is magát ígéretéhez. A siker nem is meglepő, hiszen a 26 éves sakkzele ni élő pontszáma 2775, a gépé pedig mindössze 2250. Igaz viszont, hogy a Mély gondolat tavaly novemberben legyőzte a jelenleg 2580 ponttal rendelkező dán Bent Larsent, aki valaha a világ legjobbjai közé tartozott.

— A gép felettébb agresszíven játszott, viszont meglehetősen kiismerhető és primitív módon — mondta Kaszparov. — A sakk sokkal több az egyszerű matematikai számításhoz, sőt, több a logikánál is. Szükség van az emberi fantáziára, megérzésekre és egyfajta előrelátó képességre, jóstehetségre. Igaz viszont, hogy az embernek elmevelkedve, elveszítheti a reményt — jelezte viszont sohasem.

Doppingmizéria

Kanada segítene Kubának

Kanada szívesen segítene Kubának az 1991-ben Havannában rendezendő Pánamerikai Játékok doppingvizsgálatainak lefolytatásában — jelentette ki Roger Jackson, a Kanadai Olimpiai Bizottság elnöke.

Az ajánlat oka, hogy a kubaiaknak komoly gondjaik támadhatnak a vizsgálatokhoz szükséges felszerelések beszerzésével, ugyanis azok igen drágák, ráadásul az Egyesült Államokban gyártják őket és embargósak Havana számára.

— Megoldás lehetne, hogy a versenyeink levett mintákat montreali vagy calgary-i laboratóriumba szállítanák, és ott végeznék el a vizsgálatokat — véli Jackson. — Ha együttműködésre kérnének fel minket, szívesen állnánk elébe. Eddig azonban

semmiféle hivatalos kérés nem érkezett a kubaiak részéről.

A Pánamerikai Játékokon a doppingellenőrzés igencsak kényes téma, lévén a legutóbbi két alkalommal jócskán előfordultak lebukások. 1983-ban Caracasban 19 sportoló (köztük 11 érmes) tesztje volt pozitív, míg két évvel ezelőtt, Indianapolisban 3 érmes és 3 további versenyzőnél mutatták ki tiltott szer használatát. 1987-ben ezen kívül számos sportoló vizsgálati anyagában találtak Probenecidet, amely az anabolikus szteroidok szedésének leplezésére használatos szer, de ez még nem szerepelt a Nemzetközi Olimpiai Bizottság doppinglistáján. Roger Jackson, aki egyben a Pánamerikai Sportszervezet technikai bizottságának is elnöke, kifejtette, hogy egy hitelesített la-

boratórium felállítása Kubában még akkor is gondot jelent, ha történetesen az amerikaiak kivételesen engedélyeznék számukra a szükséges felszerelések importálását, és a karibiak még az ehhez szükséges óriási (kemény valutában fizetendő) összeget — csaknem 2 millió dollárt — is elő tudnák teremteni.

— Ahhoz, hogy egy laboratórium a NOB előírásainak megfelelően, hosszú ellenőrző procedúrán kell át esnie — mondta. — Ez akár 18 hónapot is igénybe vehet. A kubaiaknak tehát igen gyorsan kell dönteniük és cselekedniük, hiszen már alig két év van hátra a játékokig. Mindenesetre meglobogatom a figyelmeztető zászlót, mert egy bizonyos: minden szempontból elsőrangúnak kell lenniük a doppingvizsgálatoknak.

Ráfázott és ráfizetett a Fradi

Amint az várható volt, nem ment el szó nélkül az Európai Labdarúgó Szövetség (UEFA) a ferencvárosi szurkolók múlt heti bécsi botrányozása mellett. Élénk visszhangot váltott ki, hogy a zöld-fehér „hívek” az Admira Wacker stadionjában törtek-zúztak, összeverekedtek a rendőrökkel, akik közül egy súlyos sérülést szenvedett a KEK-találkozón.

Hírtünyökségek hétfőn jelentették, hogy az UEFA fegyelmi bizottsága máris döntött: a Ferencváros két soron következő kupamérkőzését — amely az UEFA rendezvényeihez tartozik — nem játszhatja le Budapesten. A határozat szerint Budapestről minimálisan 150 kilométerre kell játszani, így már a november elsejei Admira Wacker elleni visszavágót is. A hír vétele után Magyar Zoltán, a Ferencváros technikai vezetője a következőket mondta:

— Igen súlyosnak tartjuk a döntést, bár kétségtelen, száz százalékgig a mi szurkolóink voltak a hibásak a történetért. Egyet azonban az UEFA-nak figyelembe kellett volna venni: a botrány nem a mi pályánkon történt, tehát a rendért az osztrákok is felelősek voltak. Tekintve, hogy október 25-én 24 óráig lehetőség van fellebbezésre, élünk ezzel a jogunkkal.

— Amennyiben a fellebbezést elutasítják, hol akarják lejátszani mérkőzéseiket?

— A 150 kilométeres megkötöttség miatt csakis a fővárostól távoli városok jöhetnek számításba, kérdés viszont, hogy kik hajlandók fogadni bennünket. Debrecen, Miskolc, Pécs, Szombathely és Szeged merült fel bennünk.

A pályabertalásról gyorsan értesültek a klub játékosai is. A váloga-

tott Pintér Attila a tatai edzőtáborban röviden ennyit mondott: — Ezt nem teheték meg velünk!...

*

De valószínűleg megteszik, hiszen a footballhuliganizmust az 1985-ös brüsszeli tragédia óta nagyon komolyan veszik. A „Fradi-majmok” csínytevését is kellően honorálja majd az UEFA.

A zöld-fehér klub vezetőit arcucsapásként érte a szigorú döntés. Hát persze, hogy csodálkoznak, amikor a mérkőzéseikre szokásos delériumukban érkező, magukat főszurkolónak feltüntető suhancok rémtetteiket eddig többnyire megúszták egy-egy ejnye-ejnyével egyenértékű büntetéssel. A Fradi-szurkolók bizonyos csoportjaival már évtizedek óta nincs rend, amiért — annak ellenére, hogy minden szurkoló mellé nem lehet rendőrt állítani — a klub is felelősséggel kell, hogy tartozzon.

A baj egy csöppnyi előrelátással — úgy érezzük — könnyen megelőzhető lett volna. Amikor a fradisták megindultak Bécs felé éppen Laczkó Mihály sajtótájékoztatóját hallgattuk, amikor az egyik kolléga megkérdezte az elnököt: „Eszébe jutott valakinek az MLSZ-ben, hogy felhívja az osztrák hatóságok figyelmét a Fradi-duhajokra, hogy ők megtegyék a balhét megelőző óvintézkedéseket?” Az elnök előbb elcsodálkozott, majd megköszönte a jó tanácsot. De nemcsak az MLSZ-ben, az FTC-nél sem jutott eszébe ilyen senkinek. Marad a közmondás, miszerint más kárán tanul az okos, a buta pedig a sajátján kénytelen.

Kosáratrakció a láthatáron

Magyar résztvevői is voltak a vasárnapi befejeződött római III. McDonald's Open férfi kosárlabda tornának. Horváth Frigyes, az MKSZ főtűkára és Gyárfás Tamás, a FIBA magazinjának, az International Basketballnak a főszerkesztője tárgyalásokat folytatott az olasz fővárosban Somogyi Lászlónak, a Budapest-Bécs Világkiállítás előkészítő bizottsága kormánybiztosának előzetes jóváhagyásával. A két sportvezető találkozott a jugoszláv Boriszlav Sztankoviccsal, a FIBA főtűkárával és az amerikai David Sternnel, az

NBA igazgatójával, s megállapodott velük arról, hogy 1995-ben, a világkiállítás műsorába illeszkedve Budapest adna otthont a IX. McDonald's Open döntőjének, míg a két elődöntőt Bécsben játszanák. (A feltétel persze a Világkiállítás elnyerése).

Ezzel a sportág egyik legjelentősebb, legérdekesebb eseménye kerülne Budapestre, olyan torna, amelyet idén is 54 ország televíziós társaságai sugároztak.

Egyben Budapest lenne az első kelet-európai főváros, amely megrendezné a viadalt.

Csak tizenkettes!

A Sportfogadási és Lottóigazgatóság tájékoztatása szerint a totó 42. játékhetére 7 818 367 darab szelvény érkezett be.

A nyeremények: 13 plusz egy találatos szelvény nem volt, 13 találatos szelvény nem volt, 12 találatos szelvény 21 darab, nyereményük egyenként 723 757 forint, 11 találatos szelvény 330 darab, nyereményük egyenként 18 423 forint, 10 találatos szelvény 3669 darab, nyereményük egyenként 2486 forint.

Kulissza

Nofene! Esetleg még visszatérünk labdarúgásunkban az elátkozott Kutas korszakhoz?! Szakberkekben ugyanis az az általános vélemény alakult ki, hogy az élvonalbeli magyar labdarúgók erőnléte egy-egy igazán éles nemzetközi meccsen arra elegendő, hogy maximum egy félidőt képesek végigrohanani. Ezért egyesek javasolják — ha finomított változatban is —, de vissza kéne térni a követelményrendszerhez. Tudom, sokakat mellbevág az ötlet és sietve emlékeztetnek a lóversenypályán megrendezett bohóckodásfű futónapokra, amikor a játékosoknak teljesíteni kellett az előírt penzumot. Amúgy, tekintet nélkül a labdarúgás mozgásanyagának sajátosságaira, valójában semmire sem volt jó. Legföljebb azt sikerült kideríteni, hogy kik azok, akik a foci pályán is legállóképesebbek, s így a nyolcvanadik perc után sem kapkodnak levegő után egy kiadós sprintet követően. De hát az örökös győztes, „kétüdejű” egykori honvédos Pintérről enélkül is tudtuk, hogy fizikai felkészültsége állja az összehasonlítást a nemzetközi élmezőnyrel.

De arra a nagy tömegben csak helyel-közzel derült fény, hogy kik azok, akik nem ütik meg e tekintetben a hazai élvonal mércéjét sem. A teljesítés, a táv lekocogása még nem árulkodott semmiről, mert egészen máshogyan vette igénybe a játékost egy-egy mérkőzés, mint az atlétika egyik ágához tartozó hosszútáv futás. Az ilyen tesztek nem kívánjuk vissza, de az olyanokat, amelyek mindenképpen árulkodnak a játékosok fizikai állapotáról, azokat igen. Ne játszasson az élvonalban például olyan játékos, aki a jól ismert Cooper-teszten nem képes legalább háromezeröttszáz métert futni, de minden bizonynyal ki lehet dolgozni más vattató tesztet is. Ez a felülről vezényelt parancsoktól kétségtelen idejémtúlt, nem illik a nagy önállósággal fémjelzett mai képbe, de csupán emiatt ne vessük el! Annál is inkább ne, mert edzők által oly teoretikusan elmondott komplex képesséfejlesztés (egy ételszerű gyakorlattal mindhárom képességet) a gyakorlatban inkább úgy sült, hogy se nem erőnlét, se nem taktikát nem fejlesztett.

Bár, edzősportársak, szabad visszapasszolni azt a bizonyos labdát. Éppen most kezdik lelebbenteni a fátylat az eddig szupernek mondott, láttaitott TF-es labdarúgószakadó-képzésről. Ha már ők is valamit elavultat kaptak, akkor valóban nehezen várható el, hogy korszerűt oktassanak.

*

Nem tudom, hogy a sporthatóságok, a szövetségek, a klubok felmérték-e a hamarosan életbe lépő kivándorlással kapcsolatos jogszabály várható hatását sportunkra. Véleményem szerint komoly veszély fenyeget. Veszélybe kerülhetnek a magyar sport értékei, nagy valószínűséggel felerősödik az a tendencia, ami a fuballra jellemző: tehetségek, kevésbé tehetségek, élvonalhoz és másodosztályhoz tartozó versenyzők, játékosok tömegesen hagyják el az országot, hogy a francia, az olasz, a nyugatnémet másod- és harmadosztályban néhány év alatt egzisztenciát teremtsenek. A magyar sport, a sportágak háttérbázisa hosszú távon még a sikersportágaknál sem megnyugtató, a szülői tizenegy aranyérem valójában a néhány tradicionális sikersportágunkban kialakult műhelymunka folyamatosságát, mintsem a magyar sport erősségét jelzi.

Az egyéni sportágakban még valahogy megleszünk, de ha a mélyponton levő labdajátékok jelenlegi meghatározó embereit s a mögöttük levő gyér számú tehetséget sem tudjuk megőrizni?...

Bálint Gy.

Barcelona

Szűkösén a megnyitón

Az Atlétikai Világ Kupán csúfosan leszerepelt barcelonai Montjuic Stadion egyes vélemények szerint túlságosan csekély befogadóképességű az 1992-es nyári olimpiai megnyitó, illetőleg záróünnepség számára. Mindazonáltal Pasqual Maragall barcelonai polgármester még gondolni sem akar a legendás Camp Nou, vagyis a barcelonai labdarúgó klub száz-ezer nézőt befogadó stadionjának igénybevitelére.

A katalán fővárosban heves viták folynak amiatt, hogy az eredetileg 70 ezerre tervezett, 1929-es homlokzatával felújított Montjuic Stadion mindössze 55 ezer néző számára lesz elegendő. A sza-

kértók utalnak arra, hogy Los Angeles esetében 90 ezer, Szöulban pedig 70 ezer néző lehetett jelen. Ez utóbbi esetben két főpróbát is tartottak teltház előtt.

A barcelonai lakosok körében igen nagy elégedetlenséget okoz, hogy a játékok házigazdáiént is csak rendkívül korlátozott számú belépőjegyhez juthatnak a nyitó és záróünnepre.

A Camp Nou, mint ünnepi helyszín mellett szól a Nemzetközi Atlétikai Szövetség ama érve is, hogy a maratoni futás céljaként szereplő Montjuic Stadion eléréséhez éppen a zárószakaszon különösen nagy emelkedőt kell leküzdeniük a versenyzőknek.

Köszöntjük

SALAMON

nevű olvasóinkat.

Salamon a héber Selomoh névből származik. Jelentése: békés, szelíd. Ez a név egy régi magyar nevet, a Sólom (ma: Sólom) nevet is magába olvasztotta mesterséges névazonosítás révén.

A bibliai bölcs Salamon alakja közmondásossá vált: nemcsak az okos (vagy okoskodó) emberre alkalmazható „te bölcs Salamon” mondat tanúsítja ezt, hanem a salamoni ítélet emlegetése is, mikor valaki valamely nehéz, fogas kérdésben hoz bölcs ítéletet. Ennek az igazságszolgáltatásnak leírása — amelyhez hasonló tárgyat dolgoz fel Bertolt Brecht A kaukázusi krétakőr drámája is — a Bibliában található, a Királyok I. könyvében, ahol két asszony járul a király elé, akik közül az egyiknek meghalt az újszülött fia, s helyette a másik asszonyt csempészte maga mellé ágyába, s azt magának vallotta. A két panaszos a királyhoz ment, aki a Biblia szerint kardot kért és így szólt: „Vágjátok két részre az eleven gyermeket, és adjátok az egyik részt az egyiknek, a másikat pedig a másiknak.” Az ítélet hallatán az az asszony, akinek édesgyermek volt, így szólt: „Kérlek, uram, adjátok az élő gyermeket néki és ne öljétek meg őt.” (Míg a másik, akinek nem tulajdon gyermeke volt, így szólt: „Se enyim, se tied ne legyen, vágjátok ketté.”)

A Nap két: 6.15 órákor
nyugszik: 16.42 órákor

A Hold két: 0.47 órákor
nyugszik: 14.38 órákor

Reggel ködös, nappal napos

Továbbra is derült, száraz idő lesz. Az éjszaka és reggel képződő köd napközben feloszlik, északkeleten azonban tartósan megmarad. A délkeleti, déli szél csak napközben élénkül meg kissé. A legalacsonyabb hőmérséklet 5, 10 fok között, a legmagasabb nappali hőmérséklet 20 fok körül, a ködös helyeken 13 fok körül várható.

Távolabbi kilátások szerdától szombatiig:

Folytatódik a kellemes, napos, enyhe idő. Az éjszakai, hajnali órákban párásság, köd valószínű. A legalacsonyabb hajnali hőmérséklet eleinte 5, 10, majd 3, 8 fok között. A legmagasabb nappali hőmérséklet eleinte 18, 23, az időszak végén 15, 20 fok között várható. Jelentős mennyiségű, legalább napi 5 mm csapadék az országban nem várható.

— Az ausztriai Auner duó ad koncertet csütörtök este fél nyolckor Szekszárdon, a Művészetek Házában. Zongorán játszik Irina, gordonkán Diethard Auner. A műsorban Beethoven, Mozart, Otto Schneider, Chopin és Brahms művei szerepelnek.

Már megint egy csalogány

Ismét felkerült a fekete szalag a Fótaxi autóinak antennáira. Mint tudjuk, Horváth Péter 45 éves taxisofőr három, feltehetően ittas férfi, 22-én éjjel 23 óra 30 perc körül a Déli pályaudvarnál olyan súlyosan megverte, hogy a gépkocsivezető behalt sérüléseibe. Jellemző a romló közbiztonságra, hogy bár éjjel történt mindez, de a főváros igen forgalmas helyszínén, ott, ahol 500 méteres körzetben két rendőrkapitányság is van (az I. és a XII. kerületi rendőrkapitányságokról van szó). A tettesek egyikét elfogták, feltehetően a másik kettő is megéremelt helyén lesz, mire ez az írás megjelenik. Azt azért szeretném megkérdezni attól a három magántaxis kollégától, akik ott voltak, miért csak nézték az esetet és miért nem próbálták megakadályozni azt, hogy ne legyen egy özvegyel és egy kilenc éves árvával több? Bár ez szerintem nem mennyiségi kérdés. A másik kérdésem a Belügyminiszter Úrhoz szól. Az elmúlt rövid idő alatt négy hasonló eset történt. Mit tesznek az érdektünkben és a fekete szalagot meddig kell még „kocsitartozékként” megtartanunk?

Papp László

*

— Vasárnap éjjel 23 óra 20-kor a Déli pályaudvar Krisztina körüli taximegállójában megtámadták Horváth Péter 45 éves gépkocsivezetőt, a Fótaxi dolgozóját, aki a mentők megérkezése után a helyszínen életét veszítette. Szemtanúk szerint három férfi gyanúsítható a gépkocsivezető elleni támadással. Egyiküket a magántaxisok elfogták és átadták a rendőrségnek, a másik két feltételezett tettes — közülük az egyik katonaruhát viselt — elmeneült. A Fótaxi gépkocsivezetői hétfőn meggyilkolt társukra emlékezve fekete gyászszalaggal közlekedtek. Felhívják a közvélemény figyelmét arra, hogy munkatársuk tragikus halála miatt érzett megrendülésük jeleként és nem az 1956-os októberi eseményekre emlékezve viselik a gyászszalagot.

Horváth Péter nős, egy 9 éves gyermek apja volt.

Ellenőrzik az aláírásokat

Várhatóan szerdára befejezi a Szabad Demokraták Szövetsége által összegyűjtött, népszavazást követelő 137 ezer aláírás ellenőrzését az Állami Népszégyenyilvántartó Hivatal. Ezt Kéry András, a hivatal vezetője közölte az MTI kérdésére. Hozzátette, hogy három műszakban, 30—40 munkatársuk a személyi számok alapján, számítógépes módszerrel ellenőrzik az aláíró személyek választójogosultságát, illetve lakóhelyének hitelességét.

A munkában megfigyelőként részt vesz az SZDSZ képviselője is. Haraszi Miklós ügyvivő elmondta, hogy időközben újabb 60—70 ezer aláírás gyűlt össze, ezeket szintén átadják az Országgyűlésnek.

Exkluzív

Hívja a pápát telefonon?!

Nem mindennapi hobbit mondhat magának Manfred Borm úr, mainzi (Rheinland-Pfalz NSZK) középiskolai tanár. Ő ugyanis az exkluzív telefonszámok rajongója. Hogy ez miben ölt realitást? Hát, abban, hogy szenvedélyesen gyűjti őket. Felhatalmazásával, gyűjteményéből magam is közreadok néhányat. Ime: Mihail Gorbacsov 007/095-295901; George Bush 001/202-461414; Francois Mitterand

00331-2615100; II. Erzsébet 00441 9304832; II. János Pál pápa 00391 6982.

Kérésemre, hogy saját telefonszámomat is közölhessem, elutasító választ kaptam. „Nem akarom felborítani a családi menetrendet, — mondta, az állandó telefoncsörgéstől pedig mentse meg az isten!”

Hm...

— r —

Fábry-napok Kassán

A csehszlovákiai magyar tudományos élet helyzetét vitatták meg a hét végén Kassán tartott Fábry Zoltán irodalmi és kulturális napokon. Az immár tizennyolcadik alkalommal megrendezett eseménysorozaton neves szlovákiai magyar szakemberek tartottak előadásokat a csehszlovákiai magyar irodalom-, nyelv- történet- és néprajztudomány, filozófia és esztétika problémáiról, az ottani magyar műszaki értelmiség helyzetéről s véleményt cseréltek a kárpátaljai magyarok közművelődésének tapasztalatairól is. A Fábry Zoltán-napokon részt vett a magyar Minisztertanács újonnan alakult nemzeti és etnikai kisebbségi titkárságának küldöttsége Tabajdi Csaba miniszterhelyettes vezetésével. A magyarországi küldöttség ebből az alkalomból a kassai domban koszorút helyezett el Rákóczi Ferenc sírjánál és a CSEMADOK képviselőivel együtt megkoszorúzták Fábry Zoltánnak, a szlovákiai magyar irodalom kiemelkedő haladó személyiségének stózi szülőházán elhelyezett emléktáblát.

Újabb földlökések

Felfüggesztették a mentési munkálatokat hétfőn hajnalban a kaliforniai Oaklandban azon az autópályán, melynek egy része leszakadt a múlt heti földrengéskor. Az út bármelyik pillanatban tovább omolhat, s ez veszélyezteti a mentők életét. A hatóságok annak ellenére döntöttek a mentés befejezése mellett, hogy tudják, még mindig vannak áldozatok és autók a romok alatt. Az autótűt közelében lévő lakóházakból is menekülnek az emberek, tartva az autópálya beomlásától. San Franciscót és környékét kedden a Richter-skála szerint 6,5—7 fok erősségű földrengés rázta meg. A földmozgás következtében a legutóbbi adatok szerint több mint százhuszan veszítették életüket. Az anyagi kár becslések szerint hétmilliárd dollár.

Vitorlázórepülőök balesete

Vasárnap, a délutáni órákban az MHSZ repülőterén, Dunakeszin Sántha Tamás, az MHSZ Postás Repülőklub tagja, ezüstkorszoros vitorlázórepülő egy IS-29 D2 típusú vitorlázó repülőgéppel, gyakorló repülés közben — eddig még kiderítetlen okokból — lezuhant és életét veszítette.

Ugyanezen a napon ugyancsak a délutáni órákban, az MHSZ szolnoki vitorlázórepülő-terén Bánszki Péter vitorlázórepülő oktató és Csigó Tamás „C” vizsgázó repülő növendék gyakorló repülést végzett egy L-13 Blanik típusú kétkománys vitorlázó repülőgéppel. Még ismeretlenek azok az okok, amelyeknek következtében a repülő gép a földnek ütközött. Ennél a balesetnél az oktató súlyos, nem életveszélyes sérülést szenvedett. A repülőszerecséltés okait mindkét helyszínen a légügyi hatóság bizottsága vizsgálja.

Miért ne bonyolultan, ha egyszerűen is lehet?

Lejárt a személyi igazolványom, újra kell cserélnem. A kerületi rendőrkapitányságon megtudom, hogy evégett nem ott kell eljárni, hanem egy külön irodában, amelyet a közelmúltban nyitottak meg a városrész egy másik pontján. Fél óra alatt ott vagyok.

— Kaphatok-e adatlapot az igazolványcseréhez?

— Itt nem, kérem. Tessék a postán megvenni. És hozzá egy 30 forintos okmánybélyeget is — hangzik a válasz.

Tudomásul veszem, de nem megyek a postára. Fél órát eltöltöttem a

kapitányságra menet, fél órát idejöttem, most újabb fél óra a postára, majd fél óra vissza? — annyi időm nincs most erre. A személyim ugyan már három hete lejárt, de talán kibír még további hármat... Végtere is nem én sürgétem a dolgot.

Persze, ha az adatlapot meg az okmánybélyeget ott vehetném meg, ahol felhasználják, az túl egyszerű lenne. De akad talán majd egy módszer, újító elme, egy új Galilei, aki így rendezi el. Korunkban már nincs lehetetlen.

— 6 —

M&M SZOFTVERHÁZ KFT

Az M&M Szoftverház Kft
a közeljövőben megnyitja
Szekszárdon számítástechnikai és
híradástechnikai szaküzletét:

- Számítástechnikai gépek; kisgéptől — nagygépig
- Számítástechnikai segédanyagok, leprellők
- Szakkönyvek
- Telex, telefax, fénymásoló, telefonközpont
- Híradástechnikai cikkek
- Szoftverképzés — megrendelőink igénye szerint
- Szervizszolgáltatás
- Tanfolyamok szervezése, oktatási igény szerinti témában
- Bizományos tevékenység
- Ingyenes szaktanácsadás

Várjuk kedves ügyfeleinket!

Cím: 7100 Szekszárd,
Beloianisz u. 1—3. V. emelet (Pártház)
Telefon: 74112-122

Dátum Lap- és Könyvkiadó ajánlata!

V. Horváth Mária:

Vadászszakmány — nemcsak vadászoknak

— Politika és vadászat? — Vadászkerkölcs és vadászkerkőlcstelenség? — Volt-e helyenként jog- és törvénytörés? — Kik vadásztak? — Mire és hogyan? — Kik nem vadásztak? — Hatalom és sport? — Természetvédelmi horror? — Kor-körkép és kór-körkép

Persze, sok-sok feddhetetlen vadással is találkozhatnak.

A Dátum című szabadelvű napilap olvasói már megismerkedhettek a sorozattal.

A hamarosan megjelenő könyv még közzé nem tett riportokat és véleményeket is tartalmaz.

Postai utánvétellel küldjük megrendelőinknek.

Ára: 58.— Ft

Megrendelhető:

Dátum Lap- és Könyvkiadó,

7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7.

APRÓHIRDETÉS

Balatonfüred legszebb helyén panorámás építési telek eladó. Telefon: 74/15-233 8—16 óráig.

Nemescsincillák felszereléssel, táp-, homok-biztosítással, legelőnyösebb kedvezményrel tenyésztőnél eladók, előjegyezhetők. Ugyanott többszörös győztes szülőkötől dobermann és hasky (szibériai szánhúzó) kiskutyák. Érdeklődni: Várly, Szálka Kossuth 71/a., vagy 74/16-382-es telefonon.

Szálkán kb. 60—80 m²-es helyiség víz, villany (3 fázis) és fűtési lehetőséggel hasznosításra kiadó. Érdeklődni: Várly, Szálka, Kossuth 71/a., vagy 74/16-382-es telefonon.

Megnyílt Tolna, Alkotmány u. 119. sz. alatt palackozott italok boltja. Nyitva tartás: Hétfő—péntek 16.00—19.00 óráig, szombaton 7.00—11.00 és 16.00—19.00 óráig, vasárnap 7.00—11.00 óráig. Kedd: szünnap.

Eladó 1990 december végi beköltözéssel Szekszárdon, a Béri Balogh Adam u. 67. III/10. sz. alatti kétszobás, összkomfortos lakás. Érdeklődni a helyszínen hétköznapokon 18 óra után. Telefonszám: 74/11-712.

Biohumusz-gilisza előnyös feltételekkel, OTP-hitelre is kapható. Érdeklődni: egész nap Tolna, Alkotmány u. 48. Telefon: 74/40-300/26. munkaidőben.

Egy 9 éves és egy 8 éves kanca és egy másfél éves csődörscsikó eladó. Érdeklődni: Várdomb, Római u. 12. Vass.

Buzsákon Balaton utca 46. szám alatt téglából épült fürdőszobás családi ház 2000 négyszögletes telekkel eladó. Balatonhoz és Csiszapusztai gyógyfürdőhöz közel. Érdeklődni: Buzsák, Május 1. u. 13. Munkanapokon 16 órától, hét végén egész nap.

C 64 és mágneslemezegység mindössze 26 000 Ft-ért eladó. Érdeklődni: 74/13-603 telefonon.

Gépjárműtechnikus állást keres Tolna megyében. „Minden megoldás” jeligére kiadónkba.

Eltartási szerződést kötnek vagy életjáradékot fizetnek idős úrral, vagy hölgygel Baranyában vagy Tolna megyében. Molnár Gyuláné Bonyhád, Fáy ltp. 33. III/2.

Boglárlellén (Boglár) Balatonhoz, centrumhoz közel 240 négyszögölön 5 szoba, 2 fürdőszoba mellékhelyiségekkel, komplett fűtésrendszer, vendéglátásra alkalmas ház eladó. Szurok József 8630 Boglárlelle, Vikár B. u. 33.

Megjelent!

Illés György:

A kocsmá

nem

alszik

*

Riportkönyv

Megrendelhető:

Babits Kiadó

Szekszárd, Pf.: 237

Hirdetését
telefonon is
feladhatja



Pécs (72) 41-580

Szekszárd (74) 16-277

Dombóvár (74) 66-779

Paks (75) 11-173

Tolna (74) 40-476

Média Angebot

Presse: Dátum

Verlag: Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt.

7100 Szekszárd,

Bajcsy-Zsilinszky u. 7.

Telefon: 0036/74/16-277,

Telefax: 0036/74/15-275

Erscheint: täglich

Formular: B/4

Spiegel: 51 X 71 cic 230 mm X 320 mm

Umfang: 16 Seiten

Druck: Nyloprint

Preis: 8,10 Ft

Verbreitung: in Ungarn

Verkündigungstarif

| Alltag | Ohne Mehrwertst. | Mit Mehrwertst. |
|--------------------|------------------|-----------------|
| 1/1 Seite | 500 \$ | 625 \$ |
| 1/2 Seite | 250 \$ | 313 \$ |
| 1/4 Seite | 125 \$ | 156 \$ |
| 2/100 (1/6 Seite) | 83 \$ | 104 \$ |
| 1/100 (1/12 Seite) | 42 \$ | 53 \$ |
| 1/50 (1/24 Seite) | 21 \$ | 26 \$ |

Für Sonnabend 50% Preiszuschlag
Die Verkündigungen sollen vor dem Erscheinen
4 Tage in dem Verlag sein.

